

ข่าวเนติบัณฑิตยสภา

ศูนย์ประชาสัมพันธ์เนติบัณฑิตยสภา / THE BAR ASSOCIATION INFORMATION CENTER

เดือนมิถุนายน ๒๕๖๑ ปีที่ ๓๑ ฉบับที่ ๓๘๗ ■ โทร. ๐ ๒๕๘๗ ๖๘๑๐, ๐ ๒๕๘๗ ๖๘๐๑-๗

<http://www.thethaibar.or.th>

๕ มิถุนายน
“วันข้าวและชาวนาแห่งชาติ”

ข่าว เนติบัณฑิตยสภา

เทคนิคการบรรยายในชั้นเนติบัณฑิตเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้แก่นักศึกษา

นายชีพ จุลมนต์ นายกเนติบัณฑิตยสภา เป็นประธานในพิธีเปิดการสัมมนาอาจารย์ผู้สอนในหัวข้อ “เทคนิคการบรรยายในชั้นเนติบัณฑิต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้แก่นักศึกษา” ณ ห้องมะลิ โรงแรมกรุงศรีริเวอร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๑ เพื่อให้คณาจารย์ได้แลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นอันจะนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนและร่วมสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ในการนี้ นางเมทินี ชโลธร เลขาธิการเนติบัณฑิตยสภา นายประเสริฐ เสียงสุทวิงศ์ เลขาธิการสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา และอาจารย์ผู้บรรยายของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภาในภาคปกติ ภาคค่ำ และภาคทบทวนร่วมการสัมมนาด้วย

สอบปากเปล่า ครั้งที่ ๒ สมัยที่ ๗๐ ปีการศึกษา ๒๕๖๐

สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา กำหนดให้มีการสอบปากเปล่าผู้ที่สอบข้อเขียนได้ทั้ง ๒ ภาค (๔ กลุ่มวิชา) ครั้งที่ ๒ สมัยที่ ๗๐ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ ณ ห้องบรรยายที่พัฒนาศักดิ์ ชั้น ๔ อาคารเนติบัณฑิตยสภา ในวันที่อาทิตย์ที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๑ โดยในการสอบปากเปล่า ครั้งนี้มีผู้ผ่านการสอบทั้งสิ้น ๖๐๓ คน

เนื่องจากปก

ศิริอร เทศะบำรุง มณีสินธุ์*
วาสนา เกตุแห่ง**

“วันข้าวและชาวนาแห่งชาติ”

ประเทศไทยมีภูมิปัญญาอันเนื่องมาจากการปลูกข้าวและมีข้าวเป็นอาหารหลัก สืบมาเป็นเวลาช้านาน มีหลักฐานสำคัญแสดงให้เห็นได้ว่าการปลูกข้าวหลายพันปีมาแล้ว สมัยกรุงศรีอยุธยา ก็มีการค้าขายกับต่างประเทศเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญ มีการเก็บภาษีที่นาไร่ละสลึง เรียกว่า

“หางข้าว” ชาวนาต้องส่งข้าวเปลือกให้แก่ฉางหลวงทุกปี ต่อมา สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ก็มีการเก็บอากรข้าวเป็นข้าวเปลือกเข้ายุ้งฉางของหลวง สำหรับใช้ในยามฉุกเฉิน สมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓ ทรงเปลี่ยนจากอากรหางข้าว มาเป็นเงินนา ส่วนข้าวที่เหลือจากการกินในประเทศมีพ่อค้าต่างประเทศมารับซื้อ สมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงนโยบายด้านการพาณิชย์ สมเด็จพระราชินีวิกตอเรียแห่งอังกฤษได้ส่ง เซอร์ จอห์น เบาว์ริง มาเจริญสัมพันธไมตรีกับไทย และทำสนธิสัญญาขึ้น เรียกว่า สนธิสัญญาเบาว์ริง ทำให้มีการค้าข้าวกับชาวต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ข้าวมีราคาสูงขึ้น และเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญของประเทศ ทำให้การผลิตข้าวของไทยขยายตัวเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ เป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาทางด้านข้าวของไทยอย่างแท้จริง ดังเช่น พ.ศ. ๒๔๓๑ ได้พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้สัมปทานงานชลประทานแก่ “บริษัทชลคลอง และคูนาสยาม” เพื่อให้ขุดระบบคลองในทุ่งหลวงรังสิต และยังมีพระราชกรณียกิจอื่น ๆ อันเป็นการพัฒนาปฏิรูปเกี่ยวข้องกับการทำนาปลูกข้าวอีกมากมายทุกช่วงเหตุการณ์

* อัยการพิเศษฝ่ายประเมินผลการฝึกอบรม สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายอัยการ, อนุกรรมการประชาสัมพันธ์ เนติบัณฑิตยสภา, บรรณาธิการจุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภา ผู้เรียบเรียง
** นักประชาสัมพันธ์ปฏิบัติการ เนติบัณฑิตยสภา

อ่านต่อหน้า ๔

ข่าวเนติบัณฑิตยสภา เดือน มิถุนายน ๒๕๖๑ ปีที่ ๓๑ ฉบับที่ ๓๔๗

สารบัญ

- ๒ ข่าวเนติบัณฑิตยสภา
- ๓ สารบัญ รายชื่อผู้จัดทำ เนื่องจากปก
- ๔ เนื่องจากปก
- ๕ ปัญหาจากข้อหาหรือกฎหมายที่น่าสนใจ
- ๖ คำพิพากษาฎีกาที่น่าสนใจ
- ๑๑ เจาะฎีกาเด่น
- ๑๓ ภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย
- ๑๕ บทความเรื่อง “องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญใหม่กับวิถีแห่งอำนาจ”
- ๑๘ ข้อสอบพร้อมธงคำตอบในการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการ ในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย พ.ศ. ๒๕๕๙ (สนามใหญ่) วิชากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง วันอาทิตย์ที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๖๐ ข้อ ๑ - ๓
- ๒๒ มุมข่าว
- ๒๓ ข่าวเนติบัณฑิตยสภา
- ๒๔ บรรณาธิการแถลง

คณะผู้จัดทำ อนุกรรมการประชาสัมพันธ์ ที่ปรึกษา นายชัยวัฒน์ เกตุปรัชชาสวัสดิ์ ประธานฝ่ายอำนวยการ นายสัตยา อรุณธำร็องประธานฝ่ายอำนวยการ ● นายกฤษฎา บุญสมิต ฝ่ายอำนวยการ นายสุรพันธ์ ทิมกระจำง ● นายปรเมศวร์ อินทรชุมนุม ● นายมันเกียรติ ธนวิจิตรพันธ์ ● นางศิริอร เทศะบำรุง มณีสินธุ์ ● นายพงศ์พิเชษฐ์ จันทพรกรกิจ ● นายโกศลวัฒน์ อินทุจันทร์ยง ● นายวัชรินทร์ ภาณุรัตน์ ● ผศ.ดร.ศรีพัชรา สิทธิกำจร กองบรรณาธิการ บรรณาธิการ นางศิริอร เทศะบำรุง มณีสินธุ์ ผู้ช่วยบรรณาธิการ ผศ.ดร.สมหมาย จันทรเรือง ● นายนิรันดร์ วุฒิววัฒน์ ● นายรังสิชัย บรรณกิจวิจารณ์ ● นายมนต์ชัย ชินนทรลีลา ● นายวัชรินทร์ ภาณุรัตน์ ● นายอำนาจ เนตยสุภา ● นางสาวมาติกา ธนเดชากุล ● นายทีปกร โกมลพันธ์พร ● นางปัฐมณ เดชเคโซ ● นายไตรวิมล ตู้จินดา ฝ่ายดำเนินกร นางพรพรรณ แดงอ่อน ● นายสิทธิฤทธิ์ ไสววัฒน์ ● นางวาสนา เกตุแห่ง การเงิน นางกฤติญา โพธิ์งาม กะเบียน จัดส่ง นางฉวีชา โชคชัยมาดล

บทความหรือข้อคิดเห็นใดๆ ที่ปรากฏในข่าวเนติบัณฑิตยสภาเป็นผลงานของผู้เขียนโดยเฉพาะ กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย

เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๔๘๙ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล รัชกาลที่ ๘ เสด็จพระราชดำเนิน พร้อมด้วย สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภูมิพลอดุลยเดช (พระอิสริยยศในขณะนั้น) ทอดพระเนตรการทำนาที่อำเภอ บางเขน และทอดพระเนตรกิจการมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทั้งได้ทรงหว่านข้าวด้วยพระองค์เองในแปลงนา นับเป็น พระมหากษัตริย์องค์ที่พระราชทานต่อชาวสยามและชาวไทย เป็นอย่างมาก ดังนั้น คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๒ กำหนดให้วันที่ ๕ มิถุนายน ของทุกปี เป็น “วันข้าวและชาวนาแห่งชาติ” โดยให้แยกออกจากวัน พระราชพิธีพืชมงคล ที่หมายรวมถึงอาชีพการทำไร่ การทำสวน และเพื่อไม่ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องต้องจัดเตรียมงานดังกล่าว ขนกับพระราชพิธีพืชมงคล เพื่อให้ประชาชนได้รำลึกถึงความ สำคัญของข้าว ซึ่งเป็นอาหารหลักของคนไทยมาอย่างยาวนาน และเชิดชูเกียรติชาวนาในฐานะกระดูกสันหลังของชาติ ที่เป็น ผู้ผลิตข้าวเลี้ยงประชาชนมาโดยตลอด รวมทั้งสร้างความ ภาคภูมิใจให้แก่เยาวชนผู้สืบทอดอาชีพการทำนาต่อจาก บรรพบุรุษเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารให้กับประเทศ

ต่อมา เมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ คณะรัฐมนตรี ได้มีมติเห็นชอบให้เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระ จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ เป็น “พระบิดาแห่ง

การปฏิรูปข้าวไทย” และเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระ ปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ ๙ เป็น “พระบิดาแห่งการวิจัยและพัฒนาข้าวไทย” ด้วยสำนึก ในพระมหากษัตริย์องค์คุณและน้อมเกล้าฯ รำลึกในพระปรีชา สามารถและพระอัจฉริยภาพ รวมทั้งเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติ ทั้ง ๒ พระองค์ ในโอกาสครบรอบ ๑๐๐ ปี งานวิจัยข้าวไทย ในปี ๒๕๕๙

แหล่งข้อมูล ภาพหน้าปก ภาพประกอบ

: เว็บไซต์กรมการข้าว <http://www.ricethailand.go.th/web/>

: เว็บไซต์เทคโนโลยีชาวบ้าน https://www.technologychaoban.com/uncategorized/article_32363

: เว็บไซต์คมชัดลึก <http://www.komchadluek.net/news/agricultural/275426>

: เว็บไซต์มติชน https://www.matichon.co.th/publicize/news_572104

: เว็บไซต์ <http://news.trueid.net/detail/35195>

: เว็บไซต์เกษตรทำกิน https://kasettumkin.com/news/article_1839

(สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๑)

อุทกที่คืนให้เป็นสาธารณประโยชน์*

ข้อเท็จจริง

องค์การบริหารส่วนตำบล ก. ได้รับเรื่องร้องเรียน/ ร้องทุกข์จากประชาชนว่า ได้รับความเดือดร้อนจากการสัญจรไป-มา บริเวณที่ดินดังต่อไปนี้

๑. บริเวณถนนซึ่งตามสภาพเป็นทางสาธารณประโยชน์ โดยการใช้ โดยประชาชนได้ใช้สัญจรไป-มา เกินกว่า ๑๐ ปี อีกทั้งเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินได้มีการปิดกั้น หวงแหน หรือการแสดงออกใด ๆ อันจะเป็นการแสดงถึงการหวงแหนซึ่งสิทธิในที่ดินนั้น

๒. บริเวณถนนภายในโครงการหมู่บ้านจัดสรรเก่า ซึ่งมีการก่อสร้างก่อนการบังคับใช้พระราชบัญญัติจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยเจ้าของกรรมสิทธิ์ฯ ได้มีการจัดตั้งนิติบุคคลขึ้นมาดูแลบริหารจัดการทรัพย์สินส่วนกลางภายในโครงการฯ มีการปล่อยปลະ ละเลย ไม่มีการดูแล รักษา ซ่อมแซม จนเป็นเหตุให้ประชาชนผู้พักอาศัยภายในโครงการฯ และที่สัญจรไป-มา ได้รับความเดือดร้อนจากการชำรุดของทรัพย์สินส่วนกลาง

ข้อหาหรือ

องค์การบริหารส่วนตำบล ก. จึงขอข้อหาเกี่ยวกับที่ดินตามลักษณะดังกล่าวข้างต้นว่าเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์อันจะอยู่ในอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการก่อสร้างถนนสาธารณประโยชน์เพื่อการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้หรือไม่ อย่างไร

คำวินิจฉัยของสำนักงานอัยการสูงสุด

สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาแล้ว เห็นว่า หากข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าที่ดินที่เป็นถนนภายในหมู่บ้าน น. และหมู่บ้าน ท. ได้มีประชาชนใช้สัญจรไปมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ และ พ.ศ. ๒๕๓๗ ตามลำดับ เป็นระยะเวลาเกินกว่า ๒๐ ปีแล้ว โดยเจ้าของที่ดินทั้งสองหมู่บ้านมิได้ทำการปิดกั้นหรือห้าม

ประชาชนทั้งในและนอกหมู่บ้านมิได้ทำการสัญจร แม้เจ้าของที่ดินจะมีได้ยกถนนดังกล่าวให้เป็นทางสาธารณะแต่ก็ได้หวงกั้น ปิดกั้นหรือหวงห้ามประชาชนในการใช้ถนนดังกล่าวจึงถือได้ว่าเจ้าของที่ดินได้อุทิศถนนนั้นให้เป็นทางสาธารณะโดยปริยายแล้ว ถนนดังกล่าวจึงตกเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ (๒)^๑ โดยไม่จำเป็นต้องจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้เป็นทางสาธารณะแต่อย่างใด เมื่อพื้นผิวถนนดังกล่าวมีสภาพชำรุดเนื่องจากไม่ได้รับการดูแลซ่อมแซมมาเป็นเวลานาน องค์การบริหารส่วนตำบล ก. ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๖๗ ประกอบมาตรา ๖๘^๒ จึงมีอำนาจเข้าไปปรับปรุงซ่อมแซมบำรุงรักษาถนนภายในหมู่บ้าน น. และหมู่บ้าน ท. โดยไม่จำเป็นต้องรอให้เจ้าของที่ดินอุทิศหรือโอนถนนดังกล่าวให้เป็นทางสาธารณะเสียก่อน

หมายเหตุ

๑. สำนักงานอัยการสูงสุดได้เคยวินิจฉัยข้อหาหรือในลักษณะเดียวกับการตอบข้อหาหรือดังกล่าวข้างต้น ตามคำวินิจฉัยข้อหาหรือสำนักงานอัยการสูงสุด จำนวนเลขรับที่ ๑๕๗/๒๕๕๐, ๒๐/๒๕๕๑, ๑๑๔/๒๕๕๕, ๑๑๖/๒๕๕๕, ๑/๒๕๕๖, ๒๔/๒๕๕๖, ๓๓/๒๕๕๖, ๕๒/๒๕๕๘, ๒๓๘/๒๕๕๙

๒. กรณีที่มีผู้ร้องว่าหน่วยงานของรัฐนำที่ดินของผู้ร้องไปจัดสร้างเป็นส่วนหนึ่งของถนน และขอรับความช่วยเหลือเป็นค่าชดเชยราคาที่ดินและค่าตอบแทน สำนักงานอัยการสูงสุดเคยตอบข้อหาหรือในลักษณะเดียวกับการตอบข้อหาหรือดังกล่าวข้างต้นว่า “...เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่าถนนดังกล่าวเป็นเส้นทางให้ประชาชนใช้สัญจรไปมาเป็นเวลากว่า ๓๐ ปีโดย

* อัยการผู้เชี่ยวชาญ สำนักงานที่ปรึกษาอัยการสูงสุด สำนักงานอัยการสูงสุด

** ส่วนข้อหาหรือสำนักงานอัยการสูงสุด เลขรับที่ ท.๑๘๒/๒๕๖๐

^๑ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ (๒)

“มาตรา ๑๓๐๔ สาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้น รวมทรัพย์สินทุกชนิดของแผ่นดินซึ่งใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน เช่น... (๒) ทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เป็นต้นว่า ที่ขายดั่ง ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ...”

^๒ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๖๗ และมาตรา ๖๘

“มาตรา ๖๗ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

(๒) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล...”

“มาตรา ๖๘ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

...(๒) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น...

(๘) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน...”

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาผู้ร้องไม่เคยหวงกักรการใช้เส้นทางดังกล่าว และเมื่อองค์การบริหารส่วนจังหวัด ส. ได้ดำเนินการปรับปรุงถนนดังกล่าวก็ไม่มีผู้ใดโต้แย้งคัดค้าน ถือได้ว่าเป็นการสละที่ดินและการอุทิศที่ดินโดยปริยายให้เป็นทางสาธารณะที่ดินแปลงดังกล่าวย่อมตกเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ (๒) โดยไม่จำเป็นต้องให้เจ้าของที่ดินตามโอนจดทะเบียนอุทิศที่ดินพิพาทให้เป็นทางสาธารณะเสียก่อน ดังนั้น แม้จะปรากฏชื่อผู้ร้องเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในโฉนดที่ดินดังกล่าว แต่เมื่อถนนดังกล่าวเป็นทางสาธารณะจึงไม่ทำให้ผู้ร้องมีสิทธิได้รับการจ่ายค่าชดเชยราคาที่ดิน” (คำวินิจฉัยข้อหาหรือสำนักงานอัยการสูงสุด จำนวนเลขรับที่ ๑๖๒/๒๕๖๐)

๓. คำวินิจฉัยข้อหาหรือของสำนักงานอัยการสูงสุดในการนี้ดังกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับแนวคำพิพากษาศาลฎีกาอาทิ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๔๓/๒๕๒๓^๓, ๑๙๒๒/๒๕๓๙^๔, ๖๕๐/๒๕๔๑^๕, ๑๐๑๘๕/๒๕๕๖^๖

๔. กรณีที่ผู้อุทิศที่ดินให้เป็นสาธารณประโยชน์ขอคืนที่ดินโดยอ้างว่าตามหนังสืออุทิศได้ระบุว่าอุทิศเพื่อใช้ประโยชน์ในกิจการเฉพาะเรื่อง หากล้มเลิกกิจการดังกล่าวเมื่อใด ให้คืนที่ดินให้เจ้าของ สำนักงานอัยการสูงสุดเคยตอบข้อหาหรือในการนี้ดังกล่าวว่า “...การตีความหนังสืออุทิศที่ดินให้เป็นสาธารณประโยชน์ ฉบับลงวันที่... จะต้องเป็นไปตามเจตนาของคู่สัญญาเป็นสำคัญ จะเห็นได้ชัดเจนว่าการที่ ก. ได้ทำหนังสืออุทิศดังกล่าวระบุว่า “เพื่อใช้ประโยชน์ทำประปาหมู่บ้าน หากล้มเลิกกิจการประปาดังกล่าวเมื่อใด นอกจากเสียหายนการซ่อมให้คืนที่ดินให้เจ้าของ” เป็นเพียงมอบสิทธิครอบครองและใช้ประโยชน์ในที่ดินแปลงดังกล่าวเพื่อการประปา

หมู่บ้านมิใช่เป็นการอุทิศที่ดินให้เป็นกรรมสิทธิ์แก่องค์การบริหารส่วนตำบล น. เมื่อองค์การบริหารส่วนตำบล น. มิได้ประกอบกิจการประปาหมู่บ้านอีกต่อไป และ ก. ได้ขอคืนการครอบครองที่ดินแปลงดังกล่าว เทศบาล น. (องค์การบริหารส่วนตำบล น. เดิม) จึงต้องคืนที่ดินให้กับ ก. ...” (คำวินิจฉัยข้อหาหรือสำนักงานอัยการสูงสุดที่ ๑๔๒/๒๕๕๔)

๕. กรณีวัดได้ยินยอมให้มีการขยายเขตถนนเดิมซึ่งได้ใช้เป็นทางหลวงอยู่แล้วเข้าไปในที่ดิน และเมื่อทางหลวงนี้เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ (๒) จึงเป็นกรณีวัดได้อุทิศที่ดินส่วนนี้โดยปริยายให้เป็นทางหลวง การอุทิศเช่นนี้มิได้ ไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๔๘๔ มาตรา ๔๑ เพราะกรณีเช่นนี้ไม่เข้าลักษณะเป็นการโอนกรรมสิทธิ์ตามที่กฎหมายนั้นระบุไว้ ทั้งนี้ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๔๗-๙๕๘/๒๕๐๓ (ประชุมใหญ่)

๖. ตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๘ ตรี ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๓๐๔ (๒) อธิบดีกรมที่ดินอาจจัดให้มีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงเพื่อแสดงเขตไว้เป็นหลักฐาน ทั้งนี้ แบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงมหาดไทย ฉบับที่ ๒๖ (พ.ศ. ๒๕๑๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ และระเบียบกรมที่ดินว่าด้วยการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ. ๒๕๑๗

สำหรับสถานะของหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยไว้ว่า “...หนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง

^๓ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๔๓/๒๕๒๓ การอุทิศที่ดินให้ใช้เป็นทางสาธารณะ ย่อมเป็นการสละที่ดินให้เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ กรณีเช่นนี้ทำไม่ต้องจดทะเบียนโอนให้แก่เอกชนไม่ การที่โจทก์ซื้อที่ดินรวมทั้งที่พิพาทซึ่งเจ้าของเดิมได้อุทิศให้เป็นทางสาธารณะแล้ว แม้ที่พิพาทอยู่ในเขตโฉนดที่ดินที่โจทก์ซื้อ โจทก์ก็ไม่มีสิทธิจะยึดถือเอาที่พิพาทเป็นของตนได้

^๔ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๙๒๒/๒๕๓๙ การอุทิศที่ดินเพื่อเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันหาตกอยู่ในบังคับว่าด้วยการยกให้ไม่ แม้การยกให้โดยปริยายก็มีผลทำให้ที่ดินที่ยกให้ตกเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินแล้วไม่จำเป็นต้องจดทะเบียนการให้ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ก็สมบูรณ์ตามกฎหมาย การจดทะเบียนเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินเป็นอำนาจของเจ้าพนักงานที่จะดำเนินการ ศาลย่อมไม่อาจสั่งบังคับให้เจ้าพนักงานซึ่งมิใช่คู่ความดำเนินการจดทะเบียนที่ดินพิพาทนั้นให้เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินได้

^๕ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๕๐/๒๕๔๑ เจ้าของที่ดินเดิมได้อุทิศที่ดินส่วนที่เป็นถนนในโครงการศูนย์การค้าที่จัดสรรทุกสายซึ่งรวมถึงถนนที่ที่ดินพิพาทรวมอยู่ด้วยให้เป็นทางสาธารณะโดยปริยายที่ดินพิพาทจึงตกเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินโดยผลของการแสดงเจตนาอุทิศดังกล่าว แม้จะยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนก็ตาม ก็ต้องถือว่าเจ้าของเดิมไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทและจะโอนแก่กันไม่ได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจแห่งบทกฎหมายเฉพาะหรือพระราชกฤษฎีกา ที่ดินพิพาทตกเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินก่อนโจทก์จะรับโอนที่ดินมา การรับโอนที่ดินพิพาทของโจทก์จึงเป็นการฝ่าฝืนต่อบัญญัติของกฎหมายโจทก์ย่อมไม่ได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาท ทั้งไม่มีสิทธิยึดถือที่ดินพิพาทเอาเป็นของตนเอง

^๖ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๑๘๕/๒๕๕๖ ว. เจ้าของที่ดินเดิมมีเจตนาอุทิศที่ดินส่วนที่เป็นทางเดินพิพาทให้เป็นทางสาธารณะเพื่อให้ประชาชนใช้ร่วมกัน จึงยอมมีผลให้ที่ดินส่วนที่เป็นทางเดินพิพาทตกเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภททรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ (๒) ทันที โดยไม่จำเป็นต้องจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อที่ดินส่วนที่เป็นทางเดินพิพาทตกเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินแล้วก่อนที่ ว. จะขายที่ดินให้แก่โจทก์ กรณีจึงไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงระยะเวลาที่ประชาชนทั่วไปในละแวกนั้นจะได้ใช้ทางเดินพิพาท และเมื่อทางเดินพิพาทตกเป็นทางสาธารณประโยชน์เสียก่อนแล้ว การที่จำเลยได้ดำเนินการก่อสร้างสะพานทางเดินพิพาทตามแนวทางเดินเดิมที่ตกเป็นทางสาธารณประโยชน์แล้ว ทางเดินพิพาทจึงมีอาจโอนให้แก่กันได้โดยทางนิติกรรม เมื่อโจทก์ซื้อที่ดินโฉนดเลขที่ ๒๙๔๒๐ ซึ่งรวมเอาทางเดินพิพาทไว้ด้วยภายหลังจากที่ทางเดินพิพาทตกเป็นทางสาธารณประโยชน์แล้ว โจทก์ย่อมไม่ได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินส่วนนี้

มิใช่เอกสารแสดงสิทธิในที่ดินอันเป็นหลักฐานแสดงกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครองในที่ดินทำนองเดียวกับโฉนดที่ดินหรือ หนังสือรับรองการทำประโยชน์ เนื่องจากที่ดินที่จะจัดให้มี หนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงได้นั้นต้องมีสถานะเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันหรือใช้เพื่อ ประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ การออกหนังสือสำคัญสำหรับ ที่หลวงในที่ดินดังกล่าวจึงไม่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงสถานะ ของการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินแต่ประการใด...” (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๑/๒๕๔๕)

๗. ผลของการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

(๑) ห้ามโอน เว้นแต่อาศัยอำนาจแห่งบทกฎหมายเฉพาะ หรือพระราชกฤษฎีกา ตามมาตรา ๑๓๐๕ แห่งประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์^๗ ทั้งนี้ การมีชื่อในโฉนดซึ่งออกทับที่ดิน สาธารณสมบัติของแผ่นดิน มิใช่เป็นการได้มาโดยอำนาจ แห่งกฎหมายเฉพาะหรือพระราชกฤษฎีกาตามที่บัญญัติไว้ใน ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๕ ผู้มีชื่อใน โฉนดดังกล่าวไม่ได้กรรมสิทธิ์^๘ แต่ผู้ครอบครองที่ดินพิพาทอยู่ ย่อมมีสิทธิดีกว่าผู้อื่น^๙

อย่างไรตาม ในกรณีที่มีการปลูกสร้างรุกล้ำปิดกั้นทาง

สาธารณะ แม้ราษฎรซึ่งตั้งบ้านเรือนอยู่ใกล้ทางสาธารณะ จะมีใช้เจ้าของทางสาธารณะ แต่ถือได้ว่าเป็นผู้ได้รับความเสียหายเป็นพิเศษแล้ว จึงมีสิทธิฟ้องให้รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างทั้งหมด ออกไปจากทางสาธารณะดังกล่าวได้^{๑๐}

(๒) ห้ามยกอายุความต่อผู้รัฐ ตามมาตรา ๑๓๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์^{๑๑} ทั้งนี้ ไม่ว่าผู้ครอบครองที่ดินสาธารณะประโยชน์จะทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวเป็นเวลานานเท่าใดก็ไม่ได้สิทธิครอบครอง^{๑๒} และผู้ครอบครองจะ อยู่ในที่ดินดังกล่าวต่อไปไม่ได้ แม้จะอ้างว่ามีการออกหนังสือ สำคัญสำหรับที่หลวงทับที่ดินครอบครอง ก็เป็นเรื่องที่จะต้อง ไปดำเนินการขอเพิกถอนหรือแก้ไขหนังสือสำคัญสำหรับที่ หลวงตามระเบียบกรมที่ดิน และฟ้องขอให้เพิกถอนหนังสือ สำคัญสำหรับที่หลวงเท่านั้น^{๑๓}

(๓) ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี ตามมาตรา ๑๓๐๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์^{๑๔} แต่ในกรณี ผู้ที่เข้าครอบครองหวงกันที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินจากการ ใช้สอยของบุคคลอื่นได้ปลูกไม้ยืนต้นในที่ดินดังกล่าวและเก็บเกี่ยวดอกผลตลอดมา ดอกผลของไม้ยืนต้นนั้นเป็นของผู้ครอบ ครองที่ดินดังกล่าวอันอยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี^{๑๕}

^๗ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๕

“มาตรา ๑๓๐๕ ทรัพย์สินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้นจะโอนแก่กันมิได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจแห่งบทกฎหมายเฉพาะหรือพระราช กฤษฎีกา”

^๘ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๗๖๖/๒๕๓๓ ที่ดินพิพาทเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน การที่จำเลยได้ที่ดินพิพาทมาอยู่ในโฉนดที่ทำขึ้นใหม่ ไม่ว่าจะ เป็นการกระทำโดยชอบหรือมิชอบของโจทก์หรือเจ้าพนักงานผู้ที่เกี่ยวข้อง และแม้จำเลยจะได้ครอบครองที่ดินดังกล่าวเป็นเวลานานเท่าใด เมื่อมิใช่เป็นการได้มาโดยอำนาจแห่งกฎหมายเฉพาะหรือพระราชกฤษฎีกาตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๕ แล้วจำเลยก็ไม่ได้กรรมสิทธิ์ ทั้งไม่อาจอ้างสิทธิใด ๆ ขึ้นมาเป็นข้อต่อสู้กับโจทก์ผู้ดูแลรักษาสาธารณสมบัติของแผ่นดินได้แม้ว่าในทางใด การออก โฉนดของจำเลยส่วนที่ทับที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินจึงเป็นการออกไม่ชอบ

^๙ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๔๑๙/๒๕๕๐ ที่ดินพิพาทเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับประชาชนใช้ร่วมกัน ผู้โดยย่อมไม่มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิ ครอบครองใช้ยื่นต่อรัฐได้และยังไม่มียุทธศาสตร์พิพาทฟ้องจึงยังเป็นที่ดินสาธารณะประโยชน์สำหรับประชาชนใช้ร่วมกัน แต่ผู้ครอบครองที่ดิน พิพาทอยู่ย่อมมีสิทธิดีกว่าผู้อื่น

^{๑๐} คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๖๒๖/๒๕๒๐ จำเลยสร้างสิ่งปลูกสร้างต่อจากเรือนจำเลยออกมาปิดกั้นทางเดินทางอันเป็นทางสาธารณะ เป็นเหตุให้ โจทก์และราษฎรได้รับความเดือดร้อนใช้ทางเข้าออกไม่ได้ ย่อมเป็นละเมิดและถือได้ว่าโจทก์ได้รับความเสียหายเป็นพิเศษแล้ว จึงมีสิทธิฟ้องให้ จำเลยรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างเหล่านั้นออกไปได้ และกรณีไม่ต้องด้วยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๓๗

^{๑๑} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๖

“มาตรา ๑๓๐๖ ท่านห้ามมิให้ยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้กับแผ่นดินในเรื่องทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน”

^{๑๒} คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๗๖/๒๕๕๒ ที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่พลเมืองใช้ร่วมกันซึ่งเกิดขึ้นโดยสภาพการใช้มาตั้งแต่ก่อนประมวลกฎหมาย ที่ดินใช้บังคับ แม้โจทก์ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวเป็นเวลานานเท่าใด ก็ไม่ได้สิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๖

^{๑๓} คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๓๙๙๙/๒๕๕๖ เมื่อที่ดินพิพาทเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน และเป็นที่ดินของรัฐแล้วย่อมต้องห้ามมิให้บุคคลทั่วไป ยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้กับแผ่นดินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๖ หากการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงเป็นการ ออกทับที่ดินที่บิดาจำเลยและจำเลยมีสิทธิครอบครองจริง ก็เป็นเรื่องที่จะต้องไปดำเนินการขอเพิกถอนหรือแก้ไขตามระเบียบกรมที่ดินว่าด้วยการ เพิกถอนหรือแก้ไขหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ. ๒๕๒๙ และฟ้องขอให้เพิกถอนหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงเท่านั้น หาใช่ฝ่าฝืนที่จะอยู่ ในที่ดินของรัฐต่อไปไม่ได้

^{๑๔} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๗

“มาตรา ๑๓๐๗ ท่านห้ามมิให้ยึดทรัพย์สินของแผ่นดินไม่ว่าทรัพย์สินนั้นจะเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือไม่”

^{๑๕} คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๓๔๘/๒๕๒๙ (ประชุมใหญ่) แม้ที่ดินเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทพลเมืองใช้ร่วมกันไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่ง การบังคับคดี แต่เมื่อจำเลยเข้าครอบครองหวงกันจากการใช้สอยของบุคคลอื่นแล้ว ในระหว่างราษฎรด้วยกันจำเลยย่อมมีสิทธิดีกว่าผู้อื่น เมื่อ จำเลยปลูกไม้ยืนต้นลงในที่ดินที่ครอบครองดังกล่าวและเก็บเกี่ยวดอกผลตลอดมา ดอกผลของไม้ยืนต้นนั้นจึงเป็นของจำเลยอันอยู่ในความรับผิดชอบ แห่งการบังคับคดี โจทก์มีสิทธิยึดดอกผลธรรมดาของไม้ยืนต้นดังกล่าวได้

(๔) เป็นที่สาธารณประโยชน์ตลอดไปจนกว่าจะมีพระราชกฤษฎีกาก่อนสภาพ^{๑๖} ทั้งนี้ ในกรณีที่มีการออกพระราชกฤษฎีกาเพิกถอนสภาพที่ดินสาธารณประโยชน์ถือเป็นการกระทำตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ มิใช่เป็นกรณีที่รัฐแย่งการครอบครองที่ดินพิพาทซึ่งผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาทต้องฟ้องคดีเพื่อเอาคืนการครอบครองภายในกำหนด ๑ ปี ตามมาตรา ๑๓๗๕ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์^{๑๗}

๘. การดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่สาธารณประโยชน์ ประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๘^{๑๘} กำหนดให้อธิบดีกรมที่ดินมีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาและดำเนินการคุ้มครองป้องกันที่สาธารณประโยชน์ในกรณีที่ไม่มีความหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น^{๑๙} ทั้งนี้ ในส่วนของการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่สาธารณประโยชน์ที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอ มีมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗^{๒๐} ประกอบข้อ ๕ และ ข้อ ๖ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดูแลรักษาที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๓^{๒๑} กำหนดเป็นอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ

ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๙. กรณีเอกชนยื่นฟ้องกรมที่ดินโดยอ้างว่าการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงที่พิพาทซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทพลเมืองใช้ร่วมกันไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยมีส่วนทับซ้อนกับที่ดินที่โจทก์ทั้งสองเป็นผู้ครอบครองอยู่ก่อนขอให้บังคับจำเลยเพิกถอนหรือแก้ไขอาณาเขตที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินดังกล่าวให้ถูกต้อง คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลได้วินิจฉัยว่า แม้เหตุแห่งการฟ้องคดีนี้จะสืบเนื่องมาจากการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงซึ่งโจทก์ทั้งสองอ้างว่าไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่การที่ศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้จำเลยเพิกถอนหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เพื่อให้โจทก์ทั้งสองได้รับความเป็นธรรมตามคำขอได้นั้น ศาลจำต้องพิจารณาให้ได้รับความเสียก่อนว่า ที่ดินพิพาทโจทก์ทั้งสองเป็นผู้มีสิทธิครอบครองหรือเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินตามที่จำเลยโต้แย้งเป็นสำคัญ จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน อันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม (คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๘๔/๒๕๕๖)

^{๑๖} คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๒๘/๒๕๑๑ ล้ำคลองอันเป็นทางน้ำที่ประชาชนใช้สัญจรไปมาพร้อมกันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ แม้ล้ำคลองนั้นได้ตั้งขึ้นขึ้นโดยธรรมชาติ ไม่มีสภาพเป็นล้ำคลองมาประมาณ ๓๐ ปีเศษ และไม่มีราษฎรได้ใช้ประโยชน์ก็ตาม แต่ยังไม่มีการออกพระราชกฤษฎีกาก่อนสภาพล้ำคลองนั้นจากการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๘ วรรคสอง และทางราชการยังถือเป็นที่หลวงหวงห้าม ล้ำคลองนั้นจึงยังคงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน จะโอนแก่กันได้ และจะยกอายุความขึ้นต่อสู้แผ่นดินก็ไม่ได้ ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๕, ๑๓๐๖

^{๑๗} คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๑๔๐/๒๕๕๒ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๗๕ วรรคสอง ที่บัญญัติให้ผู้ครอบครองซึ่งถูกแย่งการครอบครอง ต้องฟ้องคดีเพื่อเอาคืนซึ่งการครอบครองภายในกำหนด ๑ ปี นับแต่เวลาถูกแย่งการครอบครองนั้น เป็นบทบัญญัติที่กำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีเพื่อเอาคืนการครอบครองสำหรับกรณีที่ถูกแย่งการครอบครองเท่านั้น การที่จำเลยที่ ๒ ดำเนินการออกพระราชกฤษฎีกาเพิกถอนสภาพที่ดินสาธารณประโยชน์และทำแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาเป็นการกระทำตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ จึงหาใช่เป็นการแย่งการครอบครองที่ดินพิพาทที่โจทก์ทั้งสองจะต้องฟ้องคดีเพื่อเอาคืนการครอบครองภายในกำหนด ๑ ปี

^{๑๘} ประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๘
“มาตรา ๘ บรรดาที่ดินทั้งหลายอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน หรือเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินนั้น ถ้าไม่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ให้อธิบดีมีอำนาจ หน้าที่ดูแลรักษา และดำเนินการคุ้มครองป้องกันได้ตามควรแก่กรณี อำนาจหน้าที่ดังกล่าวนี้ รัฐมนตรีจะมอบหมายให้ทบวงการเมืองอื่นเป็นผู้ใช้ได้..”

^{๑๙} กรณีที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น เช่น ตามพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทยพระพุทธศักราช ๒๔๕๖

^{๒๐} พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๒๒
“มาตรา ๑๒๒ นายอำเภอมีหน้าที่ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน และสิ่งซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์อันอยู่ในเขตอำเภอ...”

^{๒๑} ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดูแลรักษาที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๕ และ ข้อ ๖
“ข้อ ๕ ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันที่อยู่ในบังคับของระเบียบนี้ หมายถึง ที่ดินสำหรับประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นโดยสภาพธรรมชาติโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยทางนิติกรรม หรือโดยผลของกฎหมาย เช่น ที่ชายตลิ่ง ที่ป่าช้า ทางบก ทางน้ำ สวนสาธารณะ ที่เลี้ยงสัตว์ และที่สาธารณะประจำตำบลหรือหมู่บ้าน
ข้อ ๖ อำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินตามข้อ ๕ ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

ในกรณีมีข้อพิพาทหรือคดีเกี่ยวกับที่ดินตามวรรคหนึ่ง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการระงับข้อพิพาทหรือร้องทุกข์กล่าวโทษภายในสามสิบวัน นับแต่รู้เหตุแห่งข้อพิพาทหรือคดีนั้น เว้นแต่คดีจะขาดอายุความให้ร้องทุกข์กล่าวโทษโดยทันที หากมิได้มีการดำเนินการตามวรรคสอง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งเหตุผลและความจำเป็นให้นายอำเภอทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ครบกำหนด และให้นายอำเภอเป็นผู้ดำเนินการหรือนายอำเภอร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการก็ได้ การดำเนินการระงับข้อพิพาทหรือการดำเนินคดีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือนายอำเภอได้ดำเนินการไปก่อนระเบียบนี้ใช้บังคับให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือนายอำเภอดำเนินการต่อไปจนกว่าจะถึงที่สุด ความในวรรคสอง ไม่เป็นการตัดอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอที่จะดำเนินการฝ่ายเดียว”

คำพิพากษาฎีกาที่น่าสนใจ

ผศ.ดร.สมหมาย จันทรเรือง*

“ผิดสัญญาประนีประนอมยอมความ”

ข้อพิพาทในทางแพ่งกฎหมายเปิดโอกาสให้คู่กรณีตกลงกัน ซึ่งเป็นการลดความขัดแย้งในลักษณะสมานฉันท์ ทำให้มีความรู้สึกที่ดีต่อกัน รวมถึงลดขั้นตอนการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล คดีที่ค้างการพิจารณาจะลดลงได้อย่างมาก โดยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้บัญญัติไว้ ความว่า

“มาตรา ๘๕๐ อันว่าประนีประนอมยอมความนั้น คือ สัญญาซึ่งผู้เป็นคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายระงับข้อพิพาทอันใดอันหนึ่ง ซึ่งมีอยู่หรือจะมีขึ้นนั้นให้เสร็จไปด้วยต่างยอมผ่อนผันให้แก่กัน

มาตรา ๘๕๑ อันว่าสัญญาประนีประนอมยอมความนั้น ถ้ามิได้มีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบ หรือลายมือชื่อตัวแทนของฝ่ายนั้นเป็นสำคัญ ท่านว่าจะฟ้องร้องให้บังคับคดีหาได้ไม่”

กรณีนี้มีคำพิพากษาที่น่าสนใจ คือ คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๒๒๕/๒๕๖๐ ความว่า ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาตามยอม โดยโจทก์ยื่นคำร้องว่า จำเลยที่ ๑ จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินให้แก่จำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๔ ส่วนที่เหลือแบ่งแยกเป็นที่ดิน ๖ แปลง โดยทำสัญญาประนีประนอมยอมความให้จับสลากในการจดทะเบียนกรรมสิทธิ์ของที่ดินแต่ละแปลง แต่โจทก์ไม่ได้ไปจับสลาก เพราะไม่ทราบการจับสลาก

จำเลยทั้งสี่ยื่นคำคัดค้านว่า จำเลยทั้งสี่ได้ปฏิบัติตามสัญญาประนีประนอมยอมความครบถ้วนทุกข้อแล้ว โดยจำเลยที่ ๑ ถอนชื่อออกจากโฉนดที่ดิน และดำเนินการแบ่งแยกที่ดินดังกล่าวเป็นถนน ส่วนที่ดินที่

เหลือแบ่งแยกออกเป็น ๖ แปลง แจ้งให้ทายาททั้ง ๖ คน ทราบวันนัดจับฉลากโดยมีหนังสือแจ้งให้ทราบว่าการนัดจับฉลากกันบริเวณที่ตั้งของที่ดินพิพาท เมื่อถึงกำหนดวันนัดจับฉลาก นาย ส. และเด็กชาย ณ. ไม่ไป จึงถือว่าสละสิทธิในการจับฉลาก หลังจากจับฉลากได้แล้วมีการแบ่งแยกที่ดินทั้ง ๖ แปลง ใส่ชื่อบุคคลที่จับฉลากได้ตามตำแหน่งของที่ดินแบ่งแยกแต่ละแปลง โจทก์จึงไม่อาจขอให้เพิกถอนนิติกรรมการแบ่งแยกกรรมสิทธิ์ที่ดินได้ ขอให้ยกคำร้อง

ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ยกคำร้อง ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค ๒ แผนกคดีเยาวชนและครอบครัวพิพากษากลับว่า ให้จำเลยที่ ๑ ปฏิบัติตามสัญญาประนีประนอมยอมความใหม่ ภายใน ๓ เดือน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ

จำเลยทั้งสี่ฎีกา

ศาลฎีกาแผนกคดีเยาวชนและครอบครัววินิจฉัย

“ข้อเท็จจริงเบื้องต้นฟังได้ว่า หลังจากที่ศาลมีคำพิพากษาตามยอมแล้ว คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยทั้งสี่ว่า จำเลยที่ ๑ ไปดำเนินการแบ่งแยกที่ดินส่วนที่เหลือให้กับทายาททั้ง ๖ คน ในกรณีที่แต่ละคนจะถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินแปลงใดส่วนใดให้ใช้วิธีจับฉลาก จำเลยที่ ๑ ได้เขียนจดหมายถึงทายาททุกคน และถ่ายสำเนาจดหมายไว้เพื่อส่งให้แก่ทายาท โดยจำเลยที่ ๑ ไม่ได้เบิกความว่ามีการส่งจดหมายนัดให้แก่เด็กชาย

* ผู้ช่วยอธิการบดี และคณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม

ณ. หรือจำเลยที่ ๑ ได้แจ้งให้เด็กชาย ณ. ทราบเรื่องดังกล่าว เพื่อที่เด็กชาย ณ. จะสามารถใช้สิทธิของตนในการจับฉลาก ข้อเท็จจริงจากการนำสืบของจำเลยทั้งสองซึ่งไม่สามารถรับฟังได้ว่า ก่อนที่จะมีการจับฉลากที่ดินพิพาทได้มีการบอกกล่าวแก่ทายาททุกคนให้ทราบโดยชอบแล้ว ที่จำเลยทั้งสองเห็นว่า การส่งจดหมายได้ส่งให้แก่นาย ส. ถือว่าเป็นการส่งจดหมายให้เด็กชาย ณ. แล้ว เพราะเด็กชาย ณ. อยู่ในความปกครองดูแลของนาย ส. และโจทก์มาโดยตลอด จึงไม่จำเป็นต้องส่งจดหมายให้เด็กชาย ณ. ได้ตรวจสอบสำนวนแล้ว ได้ความว่าเด็กชาย ณ. เป็นบุตรของนาย ว. ซึ่งเป็นบุตรของโจทก์กับจำเลยที่ ๑ นาย ว. ถึงแก่ความตาย เด็กชาย ณ. จึงเป็นทายาทแทนที่นาย ว. ส่วนเรื่องอำนาจปกครองไม่ปรากฏชัดว่าใครเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองมีเพียงคำเบิกความของโจทก์และนาย ส. โจทก์และนาย ส. เป็นผู้ดูแลเด็กชาย ณ. แต่ปัจจุบันเด็กชายไปอยู่ที่โรงเรียนประจำ จากบัญชีเครือญาติ โจทก์มีฐานะเป็นย่าของเด็กชาย ณ. และนาย ส. มีฐานะเป็นอาของเด็กชาย ณ. เด็กชาย ณ. ยังมีมารดาคือนาง น. ดังนั้นผู้ที่ใช้อำนาจปกครองเด็กชาย ณ. คือนาง น. มิใช่ นาย ส. เมื่อนาย ส. ไม่ใช่ผู้ใช้อำนาจปกครองเด็กชาย ณ. การที่นาย ส. ได้รับจดหมายจากจำเลยที่ ๑ จึงถือว่ารับจดหมายในฐานะส่วนตัว มิได้รับในฐานะผู้ใช้อำนาจปกครองเด็กชาย ณ. ตามที่ฝ่ายจำเลยทั้งสองอ้าง ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่าไม่ได้มีการแจ้งเรื่องการจับฉลากที่ดินให้เด็กชาย ณ. ทราบ การที่ทายาทคนใดคนหนึ่งไม่ทราบว่ามีการจับฉลากเพื่อแบ่งที่ดินกันย่อมไม่เป็นธรรม ดังนั้น การดำเนินการของ

จำเลยที่ ๑ ที่จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทให้แก่จำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๔ และนาย ว. และการดำเนินการต่อจากนั้น จึงเป็นการไม่ชอบ และถือว่าไม่ปฏิบัติตามสัญญาประนีประนอมยอมความโดยสุจริตที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๒ พิพากษามานั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วยฎีกาของจำเลยทั้งสองไม่ขึ้น

พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ

ความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้

ประเด็นสำคัญ คือ ข้อตกลงในสัญญาประนีประนอมของผู้เยาว์ต้องได้รับความยินยอมหรือผ่านผู้ใช้อำนาจปกครอง ในคดีนี้คำพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอมความระบุว่าโจทก์กับจำเลยที่ ๑ ตกลงกันว่าให้ถอนชื่อจำเลยที่ ๑ ออกจากโฉนดที่ดินและให้จำเลยที่ ๑ แบ่งแยกเป็นถนนบางส่วนยาวตลอดแนวของที่ดิน แล้วให้จำเลยที่ ๑ ไปดำเนินการแบ่งแยกที่ดินส่วนที่เหลือให้กับทายาททั้ง ๖ คน ในกรณีที่แต่ละคนจะถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินแปลงใดส่วนใดให้ใช้วิธีจับฉลาก เมื่อยังไม่ได้มีการแจ้งเรื่องการจับฉลากที่ดินให้เด็กชาย ณ. และผู้ใช้อำนาจปกครองทราบ การที่ทายาทคนใดคนหนึ่งไม่ทราบว่ามีการจับฉลากเพื่อแบ่งที่ดินกันย่อมไม่เป็นธรรม การดำเนินการของจำเลยที่ ๑ ที่จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทให้แก่จำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๔ และ ว. ซึ่งเป็นทายาทและการดำเนินการต่อจากนั้นจึงเป็นการไม่ชอบ และถือว่าไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอมความ

เข้า...ฎีกาเดิน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๗๑๒/๒๕๖๐

รังสิชัย บรรณกจิวิจารณ์*
มนต์ชัย ชนินทรลีลา**

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๗๑๒/๒๕๖๐

นาง น. โจทก์
นางสาว จ. จำเลย
เด็กชาย ศ. โดยนางสาว จ.
ผู้แทนโดยชอบธรรมกับพวกร่วม จำเลยร่วม

ป.พ.พ. สละเจตนาครอบครอง มาตรา ๑๓๗๗

ป.วิ.พ. อำนาจฟ้อง ฎีกาข้อที่ไม่ได้ว่ากันมาในศาลล่าง มาตรา ๕๕, ๒๔๙ วรรคหนึ่ง (เดิม)

พ.ร.บ. การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๓๙

ที่ดินพิพาทอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ทั้งโจทก์และจำเลยกับจำเลยร่วมทั้งสามยังมีได้เป็นบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทจากคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จึงมิใช่บุคคลที่ได้รับสิทธิโดยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามมาตรา ๓๙ แห่ง พ.ร.บ. การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ โจทก์ฟ้องว่า โจทก์เป็นผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาทโดยซื้อที่ดินพิพาทจากจำเลย ส่วนจำเลยให้การว่า ไม่เคยขายที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์ แต่ให้โจทก์เช่าที่ดินพิพาท สัญญาซื้อขายเป็นเอกสารปลอม โดยไม่ได้ให้การว่าโจทก์จำเลยทำสัญญาซื้อขายอันเป็นการต้องห้ามขัดแย้งตามกฎหมาย ตกเป็นโมฆะตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๐ ฎีกาของจำเลยกับจำเลยร่วมทั้งสามจึงเป็นข้อที่ไม่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๔๙ วรรคหนึ่ง (เดิม)

การที่โจทก์จำเลยทำสัญญาซื้อขายที่ดินกันเองทำให้เชื่อว่าจำเลยสละการครอบครองที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์โดยมีคำตอบแทน ต่อมาจำเลยกับพวกเข้าไปกรีดยางพาราในที่ดินพิพาทและเอาน้ำยางไปจึงเป็นการโต้แย้งสิทธิของโจทก์ โจทก์ย่อมมีอำนาจฟ้องขอให้ห้ามจำเลยและบริวารเข้ายุ่งเกี่ยวในที่ดินพิพาทได้ แต่สิทธิของโจทก์ที่จะเข้าทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทได้หรือไม่ก็เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจะต้องดำเนินการให้เป็นตามกฎหมายและระเบียบหลักเกณฑ์ต่อไป

(กฤษณี เยพิทักษ์ - สรรทศน์ เอี่ยมวรชัย - รัดยา สัตยาบัน)

ปัญหาหนึ่งของประเทศไทย คือ เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ในปี ๒๕๑๘ รัฐบาลจึงออกพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘

โดยระบุเหตุผลไว้ในหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติว่า “ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพในการเกษตร ที่ดินจึงเป็นปัจจัยสำคัญและเป็นรากฐานเบื้องต้นของการผลิตทางเกษตรกรรม แต่ปัจจุบันปรากฏว่าเกษตรกรกำลังประสบความเดือดร้อนเนื่องจากต้องสูญเสียสิทธิในที่ดินและกลายเป็นผู้เช่าที่ดิน ต้องเสียค่าเช่าที่ดินในอัตราสูงเกินสมควร ที่ดินขาดการบำรุงรักษา จึงทำให้อัตราผลิตทางเกษตรกรรมอยู่ในระดับต่ำ เกษตรกรไม่ได้รับความเป็นธรรมและเสียเปรียบจากระบบการเช่าที่ดินและการจำหน่ายผลิตผลตลอดมา ซึ่งส่งผลให้เกิดภาวะความยุ่งยากทั้งในทางเศรษฐกิจ สังคม การปกครองและการเมืองของประเทศเป็นอย่างมาก จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐจะต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยด่วนที่สุด โดยวิธีการปฏิรูปที่ดิน เพื่อช่วยให้เกษตรกรมีที่ดินทำกิน และให้การใช้ที่ดินเกิดประโยชน์มากที่สุด พร้อมกับการจัดระบบการผลิตและจำหน่ายผลิตผลเกษตรกรรม เพื่อให้ความเป็นธรรมแก่เกษตรกร ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสนองนโยบายแห่งรัฐในการลดความเหลื่อมล้ำในฐานะของบุคคลในทางเศรษฐกิจและสังคม ตามที่ได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น”

จากเหตุผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า รัฐบาลในขณะนั้นมีความประสงค์จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยเร็วที่สุด โดยวิธีการปฏิรูปที่ดินเพื่อช่วยให้เกษตรกรมีที่ดินทำกิน และให้การใช้ที่ดินเกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งนี้ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในฐานะของบุคคลในทางเศรษฐกิจและสังคมตามที่ได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗ โดย

* ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ (น.บ.ท. ๓๘)

** ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอาญา (น.บ.ท. ๔๒)

พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ กำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ขึ้นและมีอำนาจเสนอพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมโดยนำที่ดินของรัฐมาจัดให้เกษตรกรที่ไม่มีที่ทำกินเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม มีการกำหนดระเบียบหลักเกณฑ์ให้สิทธิแก่เกษตรกรที่จะเช่าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน คำพิพากษาศาลฎีกาฉบับนี้วินิจฉัยวางแนวบรรทัดฐานแยกออกเป็น ๒ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นแรก เรื่องต้องห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง เพราะเป็นข้อที่ไม่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น โดยจำเลยและจำเลยร่วมทั้งสามฎีกาว่า ที่ดินพิพาทอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและอยู่ในระหว่างจำเลยยื่นคำขอเช่าทำประโยชน์ จึงต้องห้ามมิให้บุคคลที่ได้รับสิทธิโดยการปฏิรูปโอนสิทธิในที่ดินนั้นไปยังผู้อื่นตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๓๙ การที่โจทก์จำเลยทำสัญญาซื้อขายที่ดินพิพาทเป็นการต้องห้ามขัดแย้งโดยกฎหมายสัญญาซื้อขายตกเป็นโมฆะ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๐ การอนุญาตให้บุคคลใดเช่าทำประโยชน์จะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขในมาตรา ๔ ที่ดินพิพาทยังไม่มีการออกหนังสืออนุญาตให้โจทก์หรือจำเลยเช่าทำประโยชน์ โจทก์จึงไม่มีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาท ไม่มีอำนาจฟ้อง ศาลฎีกาเห็นว่า ที่ดินพิพาทอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ทั้งโจทก์และจำเลยกับจำเลยร่วมทั้งสามยังมีได้เป็นบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้เช่าทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทจากคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จึงมิใช่บุคคลที่ได้รับสิทธิโดยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามมาตรา ๓๙ โจทก์ฟ้องว่า โจทก์เป็นผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาทโดยซื้อที่ดินพิพาทจากจำเลย ส่วนจำเลยให้การว่า ไม่เคยขายที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์ แต่ให้โจทก์เช่าที่ดินพิพาท สัญญาซื้อขายเป็นเอกสารปลอม โดยไม่ได้ให้การว่าโจทก์จำเลยทำสัญญาซื้อขายอันเป็นการต้องห้ามขัดแย้งตามกฎหมาย ตกเป็นโมฆะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๐ ซึ่งไม่ต้องห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงเนื่องจากเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๙ วรรคสอง (เดิม) ฎีกาของจำเลยกับจำเลยร่วมทั้งสามจึงเป็นข้อที่ไม่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้ว โดยชอบในศาลชั้นต้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๙ วรรคหนึ่ง (เดิม) ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย

ประเด็นที่สอง เป็นเรื่องการแสดงเจตนาสละการครอบครองสังหาริมทรัพย์ ศาลฎีกาเห็นว่าเดิมจำเลยครอบครองที่ดินพิพาท ต่อมาจำเลยทำสัญญาขายให้โจทก์ ศาลฎีกาจึงวินิจฉัยว่า การที่โจทก์จำเลยทำสัญญาซื้อขายที่ดินกันเองทำให้เชื่อว่าจำเลยสละการครอบครองที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์โดยมีคำตอบแทน ต่อมาจำเลยกับพวกเข้าไปกรีดยางพาราในที่ดินพิพาทและเอาน้ำยางไปจึงเป็นการได้แย่งสิทธิของโจทก์ โจทก์

ย่อมมีอำนาจฟ้องขอให้ห้ามจำเลยและบริวารเข้ายุ่งเกี่ยวในที่ดินพิพาทได้ แต่สิทธิของโจทก์ที่จะเช่าทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทได้หรือไม่ก็เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบหลักเกณฑ์ต่อไป ผลของคำพิพากษาคดีนี้ทั้งสามศาลคือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ภาค ๘ และศาลฎีกาเห็นตรงกันคือ ห้ามจำเลยและบริวารเข้ายุ่งเกี่ยวในที่ดินพิพาทดังกล่าว

จากหนังสือคำอธิบายกฎหมายลักษณะทรัพย์ ของศาสตราจารย์บัญญัติ สุขีชนะ พิมพ์ครั้งที่ ๑๗ ปรับปรุงโดยศาสตราจารย์พิเศษไพโรจน์ วายุภาพ บรรยายถึงเรื่องการสละสิทธิครอบครองว่า “ถ้าผู้มีสิทธิครอบครองสละเจตนาครอบครองหรือไม่ยึดถือทรัพย์สินต่อไป สิทธิครอบครองย่อมสิ้นสุดลง และต่อจากนั้นถ้าผู้ใดเข้ายึดถือทรัพย์สินนั้นด้วยเจตนายึดถือเพื่อตน ผู้นั้นย่อมได้สิทธิครอบครองไปทันที จึงเป็นอีกวิธีหนึ่งที่น่าจะได้ว่าสิทธิครอบครองได้เปลี่ยนมือจากเจ้าของสิทธิครอบครองไปสู่ผู้มีสิทธิครอบครองคนใหม่

การสละสิทธิครอบครองมีบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๗๗ ดังนี้ “ถ้าผู้ครอบครองสละเจตนาครอบครอง หรือไม่ยึดถือทรัพย์สินต่อไปไซ้ การครอบครองย่อมสิ้นสุดลง

ถ้ามีเหตุอันมีสภาพเป็นเหตุชั่วคราวมาขัดขวางมิให้ผู้ครอบครองยึดถือทรัพย์สินไซ้ ท่านว่าการครอบครองไม่สิ้นสุดลง”

เนื่องจากสิทธิครอบครองจะต้องประกอบด้วยลักษณะ ๒ ประการ คือ มีการยึดถือทรัพย์สิน และเจตนายึดทรัพย์สินเพื่อตน หากขาดลักษณะใดลักษณะหนึ่งไป สิทธิครอบครองหากเกิดขึ้นได้ไม่ ณะนั้น มาตรา ๑๓๗๗ จึงบัญญัติว่า เพียงสละเจตนาครอบครองคือเจตนายึดถือเพื่อตน หรือไม่ยึดถือทรัพย์สินต่อไป การครอบครองซึ่งหมายถึงสิทธิครอบครองย่อมสิ้นสุดลง คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๖๗/๒๕๓๓ วินิจฉัยว่า โจทก์ละทิ้งที่ดินซึ่งมีสิทธิครอบครองไปนานถึง ๗ - ๘ ปี ถือว่าโจทก์สละเจตนาครอบครองหรือไม่ยึดถือทรัพย์สินต่อไป การครอบครองของโจทก์ย่อมสิ้นสุดลง

แต่การไม่ยึดถือทรัพย์สินนั้นจะต้องเป็นไปโดยสมัครใจ หากมีแต่เหตุอันมาขัดขวางชั่วคราวมิให้มีการยึดถือทรัพย์สินนั้น เช่น น้ำท่วมนาหรือฝนแล้งจึงทำนาไม่ได้ ยังไม่เรียกว่าขาดการยึดถือ การครอบครองยังไม่สิ้นสุดลง (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๕๒/๒๕๔๐ และ ๖๐๗/๒๕๖๖) อพยพทอดทิ้งที่ดินไปเป็นเวลา ๑๐ ปีเศษ แม้จะถูกบุคคลอื่นหลอกหลวงว่าทางราชการต้องการที่ดินคืน ก็หาใช่เป็นเหตุขัดข้องชั่วคราวมาขัดขวางการครอบครองไม่ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๑๙/๒๕๓๕)

อย่างไรจึงจะถือว่าผู้มีสิทธิครอบครองสละเจตนาครอบครองนั้นจะศึกษาได้จากคำพิพากษาศาลฎีกาต่อไปนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๔๒/๒๕๘๕ และ ๑๔๒/๒๕๙๒ ทำสัญญากู้เงินและมอบที่นาให้ทำกินต่างดอกเบี้ยว กำหนดได้

Report on the Treatment of MSME Insolvency by the World Bank Group

เมื่อปี ค.ศ. ๒๐๑๗ ที่ผ่านมา กลุ่มธนาคารโลก (The World Bank Group) ได้ตีพิมพ์รายงานเกี่ยวกับกระบวนการล้มละลายและการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลาง เล็ก และจิ๋ว (The Treatment of Micro, Small and Medium (MSME) Enterprise Insolvency) ประเภทของวิสาหกิจในรายงานฉบับนี้ อาจจะทำให้ผู้อ่านบางท่านสงสัย เพราะชื่อวิสาหกิจไม่ตรงกับคำที่เราคุ้นเคยตามกฎหมายไทย ที่ใช้ว่า Small and Medium Enterprises (SMEs) (วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม) แต่ในเชิงสากล จะเพิ่มขนาด M ไปข้างหน้าตัว S ซึ่ง M ย่อมาจาก Micro หรือ จิ๋ว นั่นเอง

ก่อนที่จะเริ่มพิจารณากระบวนการล้มละลายฯ ที่เหมาะสมสำหรับ MSME กรณีมีความจำเป็นต้องทำความเข้าใจในเบื้องต้นเสียก่อนว่า MSME หมายถึง องค์กรธุรกิจประเภทใด ใช้ปัจจัยใดเป็นการพิจารณาแยกความแตกต่างซึ่งรายงานฉบับดังกล่าวพบว่า ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกมีการให้นิยาม MSME ที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละรัฐ ขึ้นอยู่กับบริบทและสถานที่ที่คำนี้ถูกใช้ (The term “micro, small and medium enterprises” (MSME) has different definitions depending on the context and location in which it is used.) ซึ่งตามรายงานฯ เรียกปัญหาโดยรวมในเรื่องนี้ว่า “Lack of a consistent definition” (การขาดไปซึ่งบรรณนิยามที่มีความเหมือน/สอดคล้องกัน (ระหว่างรัฐต่าง ๆ))

Lack n. the state of being without or not having enough of something. “The case was dismissed for lack of evidence.” Synonyms: absence, want, need, deficiency, dearth, insufficiency, shortage, shortfall, scarcity, paucity, unavailability and deficit.

Consistent adj. acting or done in the same way over time, especially so as to be fair or accurate. “The parents are being consistent and firm in their reactions.”

อย่างไรก็ตาม จำนวนลูกจ้างเป็นปัจจัยที่มีการใช้มากที่สุดในการแยกประเภทวิสาหกิจ โดยเฉพาะการแยก MSME ออกจากวิสาหกิจขนาดใหญ่ (The number of employees criterion is the most common method of distinguishing MSMEs from large enterprises.)

Criterion singular n.; criteria plural n.: a principle or standard by which something may be judged or decided. “The launch came too close to violating safety criteria.” Synonyms: standard, specification, measure, gauge, test scale, benchmark, yardstick, touchstone and barometer.

Distinguish v. recognize or treat (someone or something) as different. “The child is perfectly capable of distinguishing reality from fantasy” Synonyms: differentiate, tell apart, discriminate between, tell the difference between.

เหตุผลหลักที่ธนาคารโลกมีความสนใจเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาคดีล้มละลายฯ ที่เหมาะสมสำหรับ MSME ก็เนื่องมาจากความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของ MSME (**Economic Importance of MSME**) Despite the absence of a uniform definition for MSME, there is no doubt that they play a crucial role in the economies of both developed and developing countries. (แม้จะไม่ปรากฏคำนิยามที่เป็นรูปแบบเดียวกันของ MSME แต่ก็ไม่ได้มีความสงสัยเลยว่า MSME มีบทบาทสำคัญในเศรษฐกิจของประเทศที่พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนา)

Crucial adj. decisive or critical, especially in the success or failure of something. “Negotiations were at a crucial stage.” Synonyms: pivotal, critical, key, climacteric, decisive, deciding; life-and-death. Antonyms: minor and unimportant

* ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา น.บ. (เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย น.บ.ท. LL.M. New York University LL.M. The University of Chicago (ทุน ก.พ. ๒๕๔๖) J.S.D. University of Illinois (ทุนสำนักงานศาลยุติธรรม ๒๕๕๓)
(คำแปลและตัวอย่างประโยคภาษาอังกฤษจาก www.google.com/search)

Develop เป็นกริยา แปลว่า พัฒนา แต่เมื่อเติม -ed จึงกลายเป็น adj. แปลว่า (of a country or region) advanced economically and socially. “Economic assistance to the less-developed countries.”

Play a role/play a part เป็นวลีที่ใช้กันบ่อย เวลาจะกล่าวว่ามีสิ่งใดมีส่วนสำคัญหรือเป็นปัจจัยต่อการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง และเป็นวลีที่เป็นทางการ ผู้อ่านควรจะต้องจำเพื่อนำไปใช้ในโอกาสที่เหมาะสมต่อไป

หนึ่งในประโยชน์ที่สำคัญที่สุดของ MSME ต่อระบบเศรษฐกิจ คือ การมีส่วนร่วมในเรื่องการจ้างงาน (One of the most notable benefits of MSME is their contribution to employment.) ประมาณร้อยละ ๖๐ ของการจ้างงานในภาคเอกชนหรือประมาณหนึ่งในสามของภาคแรงงานของโลกอยู่ในกลุ่มวิสาหกิจที่เรียกว่า MSME (An estimated 60 percent of private sector employment, or one-third of the world’s labor force, is attributed to MSME.)

Notable adj. worthy of attention or notice; remarkable. “The gardens are notable for their collection of magnolias and camellias.” Synonyms: noteworthy, outstanding, important, significant, momentous and memorable. Antonyms: unremarkable, insignificant, obscure and unknown.

Contribution n. the part played by a person or thing in bringing about a result or helping something to advance. “He made a lasting contribution by designing the modern radio telescope.”

ในประโยคแรกของข้อความข้างต้น มีหลักไวยากรณ์ที่น่าสนใจดังนี้ **One of + Plural Noun** และใช้กริยาเอกพจน์ การศึกษาไวยากรณ์ของภาษาอังกฤษหรือภาษาใด ๆ ต้องอาศัยการท่องจำเป็นหลัก การไปพยายามหาเหตุผลหรือเรียนแบบเข้าใจ มักไม่ได้คำตอบ จำไปเลยว่าเจ้าของภาษาเขาใช้กันแบบนี้ เมื่อจำบ่อย ๆ ใช้บ่อย ๆ ก็จะเกิดความเคยชินหรือความเป็นอัตโนมัติในการใช้ได้ อย่างถูกต้อง ทั้งในการใช้ในชีวิตประจำวัน การทำงาน หรือการทดสอบภาษาอังกฤษไม่ว่าจะเป็นข้อสอบ TOEFL, IELTS หรือ TOEIC เป็นต้น

รายงานฉบับนี้สรุปปัญหาหรือความท้าทายของ MSME ในการเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีล้มละลายฯ (Specific challenges of MSME entering insolvency) ได้แก่ (๑) แรงจูงใจในการเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีล้มละลายฯ (incentives to access the procedure) (๒) ความไม่กระตือรือร้นของเจ้าหนี้ (creditor passivity) (๓) ข้อมูลที่จำกัดในระหว่างการล้มละลายฯ (limited information during insolvency) (๔) การเข้าถึงแหล่งสินเชื่อในกระบวนการล้มละลายฯ (accessing financing during the insolvency proceeding) (๕) การทับซ้อนกันระหว่างกระบวนการพิจารณาล้มละลายฯ ของธุรกิจและของบุคคลธรรมดาที่เป็นเจ้าของ (overlaps between business insolvency and personal insolvency regimes in the case of MSME) และ (๖) การมีเงินหรือทรัพย์สินที่ไม่เพียงพอที่จะใช้เป็นตัวใช้จ่ายในการดำเนินคดีฟื้นฟูกิจการ (insufficient assets to fund the insolvency proceedings)

ต่อจากหน้า ๑๖

เงา...ฎีกาเด่น

ภายใน ๑ ปี เมื่อพ้นกำหนดแล้วไม่ไถ่ ดังนั้นยังไม่ถือเป็นการแสดงเจตนาสละสิทธิครอบครอง แต่ถ้ามีข้อความในสัญญาว่าถ้าไม่มีเงินมาไถ่ถอนตามกำหนด ให้ฝ่ายยึดถือที่ดินได้เป็นกรรมสิทธิ์ ดังนั้นหากไม่ไถ่ถอนภายในกำหนด ถือว่าผู้ได้สละสิทธิครอบครองให้ผู้อื่นแล้ว (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๗/๒๔๙๓, ๑๙๖๙/๒๔๙๔ และ ๑๔๖๕/๒๕๒๐)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๓๙/๒๔๙๓ เข้าครอบครองที่ดินรกร้างว่างเปล่าโดยตั้งใจว่าเมื่อทางราชการต้องการก็จะคืนให้ไป เพียงมีเจตนาเท่านั้นจะถือว่าไม่เจตนายึดถือเพื่อตนหรือสละเจตนาครอบครองยังมีได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๗๙/๒๔๘๘ ชายฝากทำสัญญากันเอง แม้ผู้ซื้อฝากจะครอบครองมาช้านานเท่าใด ก็ถือว่ามิใช่

เป็นการที่ผู้ขายฝากมอบที่ดินโดยสละเป็นการซื้อขาย แต่เป็นการมอบโดยมีข้อไข่ว่าวันหลังจะเอาคืน จึงไม่ได้กรรมสิทธิ์โดยการครอบครองปรปักษ์ แต่ถ้าในสัญญาขายฝากมีข้อความว่า ถ้าครบกำหนดแล้วไม่ไถ่ให้ถือเป็นกรรมสิทธิ์ก็ทำให้หลุดเป็นสิทธิที่ดี ให้ขาดก็ดี หรือข้อความอื่นทำนองนี้ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๐๙/๒๔๙๓, ๖๓๐/๒๔๙๖ และ ๒๑๙/๒๕๐๙ วินิจฉัยว่าเจตนาสละสิทธิครอบครองแล้ว ผู้ซื้อฝากจึงได้สิทธิครอบครองไปทันที”

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๗๑๒/๒๕๖๐ จึงเป็นตัวอย่างในการวางแนวบรรทัดฐานของการสละเจตนาครอบครองวิธีหนึ่งเท่านั้น

ดร.ชนกฤต วรณัชชากุล*

องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญใหม่กับวิถีแห่งอำนาจ

รัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ บัญญัติเรื่ององค์กรอิสระไว้ในหมวด ๑๒ โดยกำหนดให้มีองค์กรอิสระทั้งสิ้น ๕ องค์กร ได้แก่ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเปลี่ยนฐานะจากองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญในรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ มาเป็นองค์กรอิสระ และรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ ไม่ได้บัญญัติเรื่ององค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญไว้แต่อย่างใด

ตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ องค์กรอิสระกับศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่ร่วมกันในการกำหนดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรมขึ้นใช้บังคับแก่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ ส.ส. ส.ว. และคณะรัฐมนตรี ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๑๙ โดยบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มาตรา ๒๗๖ กำหนดให้ต้องจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมให้แล้วเสร็จภายใน ๑ ปี นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ หากดำเนินการไม่แล้วเสร็จตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระต้องพ้นจากตำแหน่ง

คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มาตรา ๒๒๒ เพิ่มจำนวนจาก ๕ คน เป็น ๗ คน อำนาจของ กกต. ตามรัฐธรรมนูญใหม่ที่น่าสนใจ ได้แก่ อำนาจของ กกต. ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งหรือการเลือก ถ้า กกต. มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งหรือการเลือกไม่ได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม กกต. มีอำนาจสั่งให้มีการเลือกตั้งหรือการเลือกใหม่ได้ และถ้าผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้สมัครรับเลือกกระทำการทุจริตในการเลือกตั้ง หรือรู้เห็นกับการกระทำการทุจริตในการเลือกตั้งของบุคคลอื่น กกต. มีอำนาจสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราว หรือที่เรียกว่า อำนาจในการแจกใบแดงชั่วคราว เป็นระยะเวลาไม่เกิน ๑ ปี คำสั่งของ กกต. นี้ให้ถือเป็นที่สุด ทั้งนี้ ตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มาตรา ๒๒๔ (๔) และมาตรา ๒๒๕

นอกจากนี้ ตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มาตรา ๒๒๖ ใน

กรณี ที่ กกต. สั่งให้มีการเลือกตั้งหรือการเลือกใหม่ หรือสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไว้เป็นการชั่วคราวดังกล่าวข้างต้น หรือภายหลังการประกาศผลการเลือกตั้งหรือการเลือกแล้ว ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้สมัครรับเลือกกระทำการทุจริตในการเลือกตั้งหรือการเลือก หรือรู้เห็นกับการกระทำการทุจริตในการเลือกตั้งหรือการเลือกของบุคคลอื่น ให้ กกต. ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้น และหากศาลฎีกาพิพากษาว่ามีการกระทำความผิดตามที่ถูกร้อง ให้ศาลฎีกาสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นเป็นเวลา ๑๐ ปี และเมื่อศาลฎีกามีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาแล้ว ถ้าผู้ถูกกล่าวหาเป็น ส.ส. หรือ ส.ว. ให้ผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลฎีกาจะมีคำพิพากษา และเมื่อศาลฎีกามีคำพิพากษาว่าผู้นั้นกระทำความผิด ให้สมาชิกภาพของ ส.ส. หรือ ส.ว. สิ้นสุดลงนับแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่

อนึ่ง หาก กกต. เห็นว่าสมาชิกภาพของ ส.ส. หรือ ส.ว. คนใดมีเหตุสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มาตรา ๘๒ วรรค ๑ ให้ กกต. ส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยการสิ้นสุดสมาชิกภาพของผู้นั้น ซึ่งอำนาจของ กกต. ในกรณีนี้มีบัญญัติไว้ทั้งในรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ และ ๒๕๖๐

ผู้ตรวจการแผ่นดินตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มีอำนาจเพิ่มเติมจากรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ หลายประการ ได้แก่ อำนาจในการเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ข้อบังคับระเบียบ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หรือเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ ตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๐ วรรค ๑ (๑) และอำนาจในการเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐไม่ได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐในรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๒๓๐ วรรค ๑ (๓) นอกจากนี้ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องไม่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจแจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบเพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควรได้

* น.บ. (ธรรมศาสตร์) น.บ.ท. D.S.U. (PANTHÉON-ASSAS (PARIS III)) สาขากฎหมายแพ่ง, D.E.A. สาขากฎหมายเอกชน, DOCTORAT EN DROIT PRIVÉ (NOUVEAU RÉGIME) (STRASBOURG) (เกียรตินิยมดีมาก) สาขากฎหมายเอกชน, อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายสัญญาและหรือ ๑ สำนักงานที่ปรึกษาทนาย

ตามมาตรา ๒๓๐ วรรค ๒ ซึ่งตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ มาตรา ๒๔๔ วรรค ๑ (๔) ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจแต่เพียงรายงานผลการตรวจสอบและผลการปฏิบัติหน้าที่พร้อมข้อสังเกตต่อคณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา แต่ไม่มีอำนาจแจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบเพื่อพิจารณาสั่งการหากหน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ส่วนอำนาจสำคัญของผู้ตรวจการแผ่นดินในการเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติกฎหมายและอำนาจในการเสนอเรื่องให้ศาลปกครองวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายของกฎ คำสั่ง หรือการกระทำของหน่วยงานรัฐหรือเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งเป็นอำนาจที่ผู้ตรวจการแผ่นดินมีมาแต่เดิมในรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ ก็ได้นำมาบัญญัติไว้อยู่ในรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๑

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มีอำนาจที่เพิ่มเติมขึ้นมาใหม่ตามมาตรา ๒๓๕ วรรค ๑ (๑) ที่กำหนดว่า หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบพบว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามที่กฎหมายกำหนด ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจเสนอเรื่องให้ศาลฎีกาวินิจฉัยได้ ซึ่งเป็นการให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ฟ้องคดีต่อศาลฎีกาได้โดยตรงในกรณีดังกล่าว โดยไม่ต้องส่งสำนวนการไต่สวนไปยังอัยการสูงสุดให้ดำเนินการฟ้องคดี แต่หากเป็นกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนและมีมติว่า บุคคลที่ถูกกล่าวหาดังกล่าวข้างต้นมีพฤติการณ์ร้ายแรงผิดปกติกฎจรต่อนหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย จะต้องส่งสำนวนการไต่สวนไปยังอัยการสูงสุดเพื่อฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำเนินการอื่นตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกำหนด ทั้งนี้ ตามที่รัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๕ วรรค ๑ (๒) บัญญัติไว้

ในกรณีที่มีการฟ้องผู้ถูกกล่าวหาต่อศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังกล่าวแล้ว แต่กรณี หากศาลประทับฟ้อง ผู้ถูกกล่าวหาต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น และหากศาลมีคำพิพากษาว่า ผู้ถูกกล่าวหา มีพฤติการณ์หรือกระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา ผู้ต้องคำพิพากษาต้องพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น และให้อำนาจศาลที่จะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดไม่เกิน ๑๐ ปี ด้วยหรือไม่

ก็ได้ และผู้ที่ถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกตั้งเป็น ส.ส. ส.ว. สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ ด้วย และในกรณีที่ศาลพิพากษาว่า ผู้ถูกกล่าวหาว่ามีพฤติการณ์ร้ายแรงผิดปกติกฎจรต่อนหน้าที่ ให้ริบทรัพย์สินที่ผู้ขึ้นได้มาจากการกระทำความผิด รวมทั้งทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้มาแทนทรัพย์สิน ให้ตกเป็นของแผ่นดิน ซึ่งบทลงโทษในหลายกรณีเป็นเรื่องที่เพิ่มเติมขึ้นมาใหม่และมีความรุนแรงกว่าบทลงโทษในกฎหมายเดิมอย่างมาก

ในเรื่องมาตรฐานทางจริยธรรมนี้ รัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ ก็ได้เคยมีบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๗๐ และมาตรา ๒๗๙ โดยการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่รัฐ ถือเป็นกระทำความผิดทางวินัย และในกรณีที่เป็นการกระทำความผิดร้ายแรงให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาดำเนินการ ซึ่งเป็นเหตุให้วุฒิสภามีอำนาจถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งบางตำแหน่งได้เท่านั้น ดังนั้น บทลงโทษ กรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ จึงเบากว่าตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ เป็นอย่างมาก

อนึ่ง ตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ ไม่ได้มีบทบัญญัติเป็นส่วนเฉพาะในเรื่องการตรวจสอบทรัพย์สินและการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน เหมือนเช่นที่รัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ เคยบัญญัติไว้เป็นส่วนเฉพาะในหมวด ๑๒ มาตรา ๒๕๙ ถึง ๒๖๔ แต่รัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ บัญญัติเรื่องนี้ไว้แต่เพียงในมาตรา ๒๓๔ (๓) โดยบัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งตามที่กำหนดไว้ ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งตรวจสอบและเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน

ตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๔ วรรค ๒ ได้กำหนดอำนาจเพิ่มเติมอีกเรื่องหนึ่งที่น่าสนใจให้แก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไว้ในรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ ในกรณีจำเป็น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตดำเนินการแทนในเรื่องที่มีใช่เป็นความผิดร้ายแรงหรือที่เป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐบางระดับ หรือกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของหน่วยธุรการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ดำเนินการสอบสวนหรือไต่สวนเบื้องต้นก็ได้ ซึ่งในเรื่องนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการไต่สวนให้ดำเนินการ

ได้สวนข้อเท็จจริงแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ตามมาตรา ๔๕ และจะมอบหมายให้พนักงานไต่สวนดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงตามมาตรา ๔๕/๑ ได้อยู่แล้ว การที่บัญญัติเรื่องการมอบหมายให้ดำเนินการแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือให้มีอำนาจสอบสวนหรือไต่สวนเบื้องต้นไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ด้วยอีก จึงยอม**ทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้บุคลากรมาช่วยแบ่งเบาภาระงานมากขึ้นกว่าเดิม** ซึ่งยอมเป็นผลดีต่อการลดภาระงานที่คั่งค้างของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.) ตามรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๖๐ มีการเปลี่ยนแปลงวาระการดำรงตำแหน่งจากเดิม ๖ ปี เป็น ๗ ปี ตามมาตรา ๒๓๙ และตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ คตง. มีอำนาจเพิ่มเติมจากรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ ที่น่าสนใจ ในหลาย ๆ เรื่อง ได้แก่ อำนาจในการกำกับ การตรวจเงินแผ่นดินให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ ตามมาตรา ๒๔๐ (๓) และอำนาจในการสั่งลงโทษทางปกครองกรณีมีการกระทำผิดกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ ตามมาตรา ๒๔๐ (๕) โดยตัดอำนาจของ คตง. ในการแต่งตั้งคณะกรรมการวินัยทางการเงินและการคลังที่เป็นอิสระตามที่รัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๓ วรรค ๑ บัญญัติไว้ออกไป เนื่องจากตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ จะมีการบัญญัติกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐเป็นการเฉพาะต่างหากตามมาตรา ๖๒ และบทเฉพาะกาล มาตรา ๒๗๘ โดยตามบทเฉพาะกาลจะต้องมีการจัดทำร่างกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐให้แล้วเสร็จและเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติภายใน ๒๔๐ วันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๔ ยังได้ให้อำนาจใหม่แก่ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินในการเสนอผลการตรวจสอบการกระทำที่ไม่เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐและอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่การเงินการคลังของรัฐอย่างร้ายแรงต่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อพิจารณา ระงับหรือยับยั้งความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่การเงินการคลังของรัฐด้วย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มีอำนาจที่ลดลงจากเดิมในหลาย ๆ เรื่องหากเปรียบเทียบกับรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ อำนาจที่ กสม. เคยมีอยู่ตามรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ แต่ถูกตัดออกไปตามรัฐธรรมนูญใหม่ที่นำเสนอใจ ได้แก่ อำนาจในการเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญในกรณีที่บทบัญญัติกฎหมายกระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาความชอบด้วย

รัฐธรรมนูญ อำนาจในการเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครองในกรณีที่กฎ คำสั่ง หรือการกระทำทางปกครองกระทบต่อสิทธิมนุษยชนหรือมีปัญหาคความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย และอำนาจในการฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมแทนผู้เสียหายเมื่อได้รับการร้องขอจากผู้เสียหายเพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นส่วนรวม แต่ กสม. กลับมีภาระหน้าที่เพิ่มขึ้นตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๔) ในการมีหน้าที่ชี้แจงและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องโดยไม่ชักช้าในกรณีที่มีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม ซึ่งดูเหมือนจะเป็นบทบาทในการเป็นกระบอกเสียงแก่ต่างให้กับรัฐบาลมากกว่าที่จะเป็นบทบาทในการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน อย่างไรก็ตาม รัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ วรรค ๒ ก็ยังมีข้อดีที่บัญญัติให้คณะรัฐมนตรีเมื่อรับทราบรายงานการละเมิดสิทธิมนุษยชน รายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศ และข้อเสนอแนะในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ที่เสนอโดย กสม. แล้ว จะต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขโดยเร็ว ซึ่งบทบัญญัติที่กำหนดให้คณะรัฐมนตรีจะต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขโดยเร็วในกรณีดังกล่าวนี้ ไม่มีอยู่ในรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐

อำนาจขององค์กรอิสระต่าง ๆ ที่กล่าวมา ส่วนใหญ่ล้วนแล้วแต่มีอำนาจเพิ่มขึ้นไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะกรรมการ ป.ป.ช. และคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน โดยองค์กรอิสระบางแห่ง เช่น ผู้ตรวจการแผ่นดินและคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน มีลักษณะก้าวกระโดดของอำนาจจากเดิมอย่างชัดเจน สำหรับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่เดิมมีอำนาจมากอยู่แล้ว ตามรัฐธรรมนูญใหม่นี้ยังมีอำนาจในมือเพิ่มมากขึ้นไปอีก ส่วนคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติถือว่าเป็นองค์กรอิสระเพียงแห่งเดียวที่ไม่ได้มีอำนาจตามรัฐธรรมนูญใหม่เพิ่มขึ้น แต่กลับถูกลดทอนอำนาจที่สำคัญลงไป ในหลาย ๆ เรื่อง ซึ่งน่าจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และหลังจากมีการออกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมารองรับการใช้อำนาจของบรรดาองค์กรอิสระเหล่านี้ตามบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖๗ แล้ว คงจะได้เห็นการใช้อำนาจของบรรดาองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญใหม่นี้ได้ชัดเจนมากขึ้น

ข้อสอบพร้อมรศคำตอบในการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการ
ในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย พ.ศ. ๒๕๕๙
วิชากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
วันอาทิตย์ที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๖๐

คำถาม ๑๐ ข้อรวม ๑๐๐ คะแนนเวลาตอบ ๔ ชั่วโมง ๑๐ นาที (๑๔.๐๐ - ๑๘.๑๐ นาฬิกา)
ให้ยกเหตุผลประกอบคำตอบด้วย

ต่อจากฉบับที่แล้ว

ข้อ ๑ นายเอเป็นโรคความจำเสื่อม (โรคอัลไซเมอร์) ซึ่งศาลยังไม่มีการสั่งตั้งผู้ทำการแทนตามกฎหมาย ขณะทำงานอยู่ภายในห้องที่สถานีตำรวจภูธรเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย นายบีได้หลอกลวงนายเอให้สมัครทำบัตรเครดิตกับธนาคารซี สาขาเชียงราย ธนาคารซีได้ส่งบัตรเครดิตไปที่บ้านของนายบีซึ่งอยู่ภายในห้องที่สถานีตำรวจภูธรเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อได้รับบัตรเครดิตแล้ว นายบีได้ใช้บัตรเครดิตดังกล่าวไปสั่งซื้อกล้องถ่ายรูป ๑ ตัว ราคา ๕๐,๐๐๐ บาท ทางอินเทอร์เน็ตขณะอยู่ที่บ้านของนายบี จากร้านค้าซึ่งตั้งอยู่ภายในห้องที่สถานีตำรวจนครบาลสำเหร่ ต่อมานางดีซึ่งเป็นภรรยาที่จดทะเบียนของนายเอ ทราบเรื่องดังกล่าว จึงพานายเอไปพบพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลบางบอน ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยปัจจุบันของนายเอ เพื่อแจ้งความร้องทุกข์ แต่นายเอไม่สามารถจดจำรายละเอียดในการกระทำความผิด และลงลายมือชื่อแจ้งความร้องทุกข์ได้ นางดีจึงแจ้งความร้องทุกข์ในฐานะภรรยาให้ดำเนินคดีกับนายบีในความผิดฐานฉ้อโกงและใช้บัตรเครดิตของผู้อื่นโดยมิชอบในประการที่น่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นและเป็นบัตรเครดิตที่ผู้ออกออกให้แก่ผู้มีสิทธิใช้เพื่อใช้ประโยชน์ในการชำระค่าสินค้า ค่าบริการหรือหนี้อื่นแทนการชำระด้วยเงินสด และนางดีได้ไปฝากคำในรายละเอียดดังกล่าวต่อพนักงานสอบสวน ต่อมาพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลบางบอนสืบทราบว่านายบียังมีกรณำบัตรเครดิตดังกล่าวไปใช้ซื้ออีก ๑ ตัว ราคา ๑๐๐,๐๐๐ บาท ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา จึงได้ทำหนังสือขอให้อัยการสูงสุดมอบหมายให้พนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลบางบอน เป็นผู้ทำการสอบสวน และมอบหมายให้ผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาลบางบอนเป็นพนักงานสอบสวน

ผู้รับผิดชอบ อัยการสูงสุดมีคำสั่งมอบหมายตามที่ขอ เมื่อได้สอบสวนเสร็จสิ้นแล้ว ผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาลบางบอนได้สรุปสำนวนการสอบสวนและมีความเห็นควรสั่งฟ้องนายบีตามที่นางดีได้แจ้งความร้องทุกข์ไว้ต่อพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลบางบอน และส่งสำนวนการสอบสวนดังกล่าวต่อพนักงานอัยการ

ให้วินิจฉัยว่า

(ก) การสอบสวนของพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลบางบอน และผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาลบางบอนชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

(ข) พนักงานอัยการจะมีอำนาจฟ้องคดีนี้หรือไม่

จงคำตอบ

(ก) นางดีไปแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลบางบอน ให้ดำเนินคดีกับนายบีในความผิดฐานฉ้อโกง และใช้บัตรเครดิตของผู้อื่นโดยมิชอบ ต่อมาพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลบางบอน ซึ่งรับแจ้งความร้องทุกข์ไว้ สืบทราบว่า นายบีได้นำบัตรเครดิตไปใช้สั่งซื้อสินค้าที่ประเทศสหรัฐอเมริกาด้วย อันเป็นการกระทำความผิดอาญาอาญาจักร แม้นายบีหลอกลวงนายเอให้สมัครทำบัตรเครดิตในห้องที่สถานีตำรวจภูธรเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย และธนาคารซีส่งบัตรเครดิตที่บ้านของนายบีในห้องที่สถานีตำรวจภูธรเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ แล้วนายบีใช้บัตรเครดิตไปสั่งซื้อกล้องถ่ายรูปจากร้านค้าในห้องที่สถานีตำรวจนครบาลสำเหร่ สถานีตำรวจนครบาลบางบอนไม่ใช่ห้องที่ซึ่งความผิดอาญาได้เกิดหรืออ้าง หรือเชื่อว่าได้เกิดภายในเขตอำนาจ พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลบางบอนจึงไม่ใช่พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘ ก็ตาม แต่เมื่อคดีนี้เป็นกร

กระทำผิดหลายกรรมเกี่ยวพันกัน และพนักงานสอบสวน ได้ทำการสอบสวนเป็นสำนวนเดียวกันจึงเป็นคดีความผิด ที่มีโทษตามกฎหมายไทยได้กระทำลงนอกราชอาณาจักร อัยการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทนเป็นพนักงานสอบสวน ผู้รับผิดชอบ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๐ เมื่ออัยการสูงสุดมีคำสั่งมอบหมายให้พนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลบางบอน เป็นผู้ทำการสอบสวน และมอบหมายให้ผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาลบางบอน เป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ การสอบสวนของพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลบางบอนและผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาลบางบอน จึงชอบด้วยกฎหมาย

(ข) แม้พนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลบางบอน ได้ทำการสอบสวน และผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาลบางบอน ซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบตามที่ได้รับมอบหมายจากอัยการสูงสุดสรุปสำนวน และมีความเห็นควรสั่งฟ้องนายปฐฐานฉ้อโกงและฐานใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของผู้อื่นโดยมิชอบตามที่นางดีแจ้งความร้องทุกข์ แต่ความผิดฐานฉ้อโกงเป็นความผิดต่อส่วนตัวนายเอซึ่งเป็นโรคความจำเสื่อม (โรคอัลไซเมอร์) ฎกนายบี หลอกลวงให้สมัครทำบัตรเครดิต จึงเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๔) การที่นางดีไปร้องทุกข์แทนนายเอ แต่นางดียังไม่ได้รับการแต่งตั้งจากศาลให้เป็นผู้มีอำนาจจัดการแทนนายเอตามกฎหมาย และแม้นางดีจะเป็นภรรยาโดยชอบด้วยกฎหมาย แต่ก็ไม่ใช่กรณีที่นายเอถูกทำร้ายถึงตายหรือบาดเจ็บจนไม่สามารถจะจัดการเองได้ นางดีจึงมิใช่ผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายตามมาตรา ๕ ความผิดฐานฉ้อโกงจึงไม่มีคำร้องทุกข์โดยชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๒ (๗) พนักงานสอบสวนจึงไม่มีอำนาจสอบสวนในความผิดฐานฉ้อโกงตามมาตรา ๑๒๑ วรรคสอง ส่วนความผิดฐานใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของผู้อื่นโดยมิชอบเป็นความผิดอาญาแผ่นดิน แม้นางดี ไม่ได้เป็นผู้จัดการแทนนายเอ ผู้เสียหาย แต่การแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนว่านายบีได้กระทำความผิดดังกล่าวเป็นคำกล่าวโทษตามมาตรา ๒ (๘) พนักงานสอบสวนจึงมีอำนาจสอบสวนตามมาตรา ๑๒๑ วรรคแรก เมื่อพนักงานสอบสวนไม่มีอำนาจสอบสวนในความผิดฐานฉ้อโกง พนักงานอัยการจึงไม่มีอำนาจฟ้องนายบีในความผิดฐานฉ้อโกงตามมาตรา ๑๒๐ ส่วนความ

ผิดฐานใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของผู้อื่นโดยมิชอบเป็นความผิดอาญาแผ่นดิน พนักงานอัยการจึงมีอำนาจฟ้องตามมาตรา ๑๒๐

ข้อ ๒ นายกึ่งฆ่า นายไก่อตายในเขตท้องที่อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ต่อมา นายกึ่งถูกจับได้ในคดีอื่น ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก และถูกจำคุกอยู่ที่เรือนจำจังหวัดกาญจนบุรี พนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ จึงส่งสำนวนการสอบสวนไปยังสำนักงานอัยการจังหวัดกาญจนบุรี เพื่อยื่นฟ้องนายกึ่งในข้อหาฆ่าผู้อื่นต่อศาลจังหวัดกาญจนบุรี อัยการจังหวัดกาญจนบุรีเห็นว่า จากข้อเท็จจริงในสำนวนการสอบสวน การกระทำของนายกึ่ง เป็นการฆ่านายไก่อตายโดยไตร่ตรองไว้ก่อน จึงมีคำสั่งให้พนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการแจ้งข้อหาเพิ่มเติมฐานฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน พนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ ทำการสอบสวนแจ้งข้อหาเพิ่มเติมแก่นายกึ่งตามคำสั่งดังกล่าว นายกึ่งให้การปฏิเสธ แต่นายกึ่งและทนายความของนายกึ่ง ซึ่งอยู่ร่วมด้วยขณะที่ถูกแจ้งข้อหาเพิ่มเติมโต้แย้งว่าอัยการจังหวัดกาญจนบุรีไม่มีอำนาจสั่งคดีนี้ เนื่องจากไม่ได้เป็นพนักงานอัยการในท้องที่เกิดเหตุ ต่อมาอัยการจังหวัดกาญจนบุรีมีคำสั่งฟ้องนายกึ่งฐานฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน ก่อนยื่นฟ้องปรากฏว่าเรือนจำจังหวัดกาญจนบุรีได้อोनตัวนายกึ่งไปคุมขังที่เรือนจำเขาบินจังหวัดราชบุรี อัยการจังหวัดกาญจนบุรีจึงส่งสำนวนคืนพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ เพื่อส่งไปยังสำนักงานอัยการจังหวัดราชบุรียื่นฟ้องต่อศาลจังหวัดราชบุรี เนื่องจากตัวนายกึ่ง ผู้ต้องหา อยู่ที่จังหวัดราชบุรี แต่อัยการจังหวัดราชบุรีเห็นว่าคดีนี้เหตุเกิดที่จังหวัดสมุทรปราการ จึงต้องฟ้องคดีที่ศาลจังหวัดสมุทรปราการ จึงส่งสำนวนการสอบสวนคืนพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ

ให้วินิจฉัยว่า

(ก) พนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ จะส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดชี้ขาด ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้หรือไม่

(ข) ข้อต่อสู้ของนายกึ่งและทนายความว่าอัยการจังหวัดกาญจนบุรีไม่มีอำนาจสั่งคดีนี้ ฟังขึ้นหรือไม่

(ค) หากอัยการจังหวัดราชบุรีรับสำนวนไว้และยื่น

ฟ้องนายกั๋ง ผู้ต้องหา ต่อศาลจังหวัดราชบุรี ศาลจังหวัดราชบุรีมีคำสั่งไม่รับฟ้อง คำสั่งของศาลจังหวัดราชบุรีชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ธงคำตอบ

(ก) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กำหนดหลักเกณฑ์ที่พนักงานสอบสวนส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดชี้ขาดเฉพาะกรณีที่ไม่แน่ว่าพนักงานสอบสวนคนใดในระหว่างหลายจังหวัดซึ่งไม่ได้อยู่ในกองบัญชาการเดียวกันควรเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ ตามมาตรา ๒๑ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๑/๑ เท่านั้น โดยมีได้บัญญัติให้อำนาจพนักงานสอบสวนส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดชี้ขาดว่าพนักงานอัยการจังหวัดใดควรจะยื่นฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล ดังนั้น พนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ จึงไม่สามารถส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดชี้ขาดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้

(ข) การที่อัยการจังหวัดกาญจนบุรีรับสำนวนจากพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการเพื่อฟ้องนายกั๋งต่อศาลจังหวัดกาญจนบุรี เพราะนายกั๋งถูกจำคุกอยู่ที่เรือนจำจังหวัดกาญจนบุรี เป็นการรับสำนวนกรณีรู้ตัวผู้กระทำความผิดและผู้นั้นถูกควบคุมหรือขังอยู่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๒ อัยการจังหวัดกาญจนบุรีจึงมีอำนาจตามมาตรา ๑๔๓ วรรคสอง (ก) ที่จะมีคำสั่งให้พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมโดยให้แจ้งข้อหาเพิ่มเติมแก่นายกั๋งฐานฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อนได้ เนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีได้บัญญัติว่าพนักงานอัยการผู้รับสำนวนจากพนักงานสอบสวนดังกล่าวและมีอำนาจสั่งคดีต้องเป็นพนักงานอัยการในท้องที่ความผิดอาญาซึ่งได้เกิดหรืออ้าง หรือเชื่อว่าได้เกิดภายในเขตอำนาจ ดังนั้น ข้อต่อสู้ของนายกั๋งและทนายความว่าอัยการจังหวัดกาญจนบุรีไม่มีอำนาจสั่งคดีนี้จึงฟังไม่ขึ้น

(ค) แม้คดีนี้ความผิดเกิดขึ้นในเขตอำนาจศาลจังหวัดสมุทรปราการ แต่เมื่อนายกั๋งถูกโอนตัวมาคุมขังตามคำพิพากษาถึงที่สุดคดีอื่นที่เรือนจำเขาฉะ จังหวัดราชบุรี นายกั๋งจึงมีที่อยู่ในเขตอำนาจศาลจังหวัดราชบุรี อัยการจังหวัดราชบุรีซึ่งรับสำนวนการสอบสวนไว้ จึงยื่นฟ้องนายกั๋งต่อศาลจังหวัดราชบุรีได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒ (๑) แต่บทกฎหมายดัง

กล่าวไม่เป็นบทบังคับให้ศาลที่จำเลยมีที่อยู่ในเขตอำนาจต้องรับชำระคดี ศาลจังหวัดราชบุรีจึงใช้ดุลพินิจที่จะรับชำระคดีหรือไม่ก็ได้ ดังนั้น การที่ศาลจังหวัดราชบุรีมีคำสั่งไม่รับฟ้องของอัยการจังหวัดราชบุรี จึงชอบด้วยกฎหมาย

ข้อ ๓ เมื่อวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๕๘ นายดำขับรถยนต์ซึ่งทำสัญญาประกันภัยไว้กับบริษัท เอ ประกันภัย จำกัด ชนรถยนต์ของนายสองซึ่งนายหนึ่งขับอยู่เป็นเหตุให้นายหนึ่งถึงแก่ความตายและรถยนต์ของนายสองได้รับความเสียหายทั้งคัน พนักงานอัยการยื่นฟ้องนายดำต่อศาลอาญาในความผิดฐานกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙๑ และขับรถโดยประมาทหรือนำพาความเสียหายอันอาจเกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สิน ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๔๓, ๑๕๗ ก่อนเริ่มสืบพยานนางสามซึ่งเป็นมารดาของนายหนึ่งยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการ และนายสองยื่นคำร้องขอให้นายดำชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในการที่รถยนต์ของตนเสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๔/๑ ต่อมาศาลอาญาพิพากษาเมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๙ ว่านายดำมิได้กระทำความผิด ให้ยกฟ้องและยกคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ของนางสามโดยวินิจฉัยว่านายหนึ่งผู้ตายมีส่วนผิด จึงไม่ใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัย และยกคำร้องตามมาตรา ๔๔/๑ ของนายสอง คดีถึงที่สุดโดยไม่มีผู้ใดอุทธรณ์ฎีกา

ให้วินิจฉัยว่า

(ก) หากนางสามฟ้องคดีแพ่งเรียกค่าสินไหมทดแทนกรณีดังกล่าวจากนายดำเมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๙ และนายดำให้การต่อสู้ว่านายหนึ่งไม่ใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัยตนมิได้ประมาท และคดีขาดอายุความแล้วเนื่องจากนางสามรู้เรื่องการกระทำละเมิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิดตั้งแต่วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๕๘ ต่อมาศาลพิจารณาคดีแล้วเห็นว่าการกระทำโดยประมาท และนายดำกระทำโดยประมาท นายหนึ่งผู้ตายไม่มีส่วนผิดจึงเป็นผู้เสียหายโดยนิตินัย จึงพิพากษาให้นายดำชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่นางสาม คำพิพากษาดังกล่าวชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

(ข) การที่นายสองยื่นคำร้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๔/๑ ในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

(ค) หากนายสองฟ้องคดีแพ่งเรียกค่าสินไหมทดแทน

ที่ทำให้รถยนต์ของตนเสียหายจากนายดำ และ บริษัท เอ ประกันภัย จำกัด โดยนายดำและบริษัท เอ ประกันภัย จำกัด ให้การต่อสู้ว่านายดำมิได้ประมาทและฟ้องของนายสอง เป็นฟ้องซ้ำกับการยื่นคำร้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๔/๑ ต่อมาศาลพิจารณาคดีแล้วเห็นว่านายดำกระทำโดยประมาท และฟ้องคดีนี้ไม่เป็นฟ้องซ้ำ จึงพิพากษาให้นายดำและบริษัท เอ ประกันภัย จำกัด ร่วมกันชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่นายสอง คำพิพากษาดังกล่าวชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ธงคำตอบ

(ก) แม้นางสามยื่นฟ้องคดีแพ่งเรียกค่าสินไหมทดแทนจากนายดำเมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๕ ซึ่งพันกำหนดหนึ่งปี นับแต่วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๕๔ ซึ่งเป็นวันที่ยื่นฟ้องคดีอาญาและได้ตัวนายดำผู้กระทำความผิดมายังศาลด้วยแล้ว ก่อนที่นางสามจะฟ้องนายดำเป็นคดีแพ่งฐานละเมิดดังกล่าว อายุความซึ่งผู้เสียหายมีสิทธิฟ้องคดีแพ่งย่อมระงับขาดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๕๑ วรรคสอง การที่ศาลในคดีส่วนแพ่งวินิจฉัยว่าคดีไม่ขาดอายุความจึงชอบแล้ว ส่วนที่ศาลอาญาวินิจฉัยว่านายหนึ่งผู้ตายมีส่วนผิด จึงไม่เป็นผู้เสียหายโดยนิตินัยนั้น เป็นการวินิจฉัยในการสั่งคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ของนางสามมิใช่การวินิจฉัยในคำพิพากษาคดีส่วนอาญาจึงไม่อยู่ภายใต้บังคับมาตรา ๔๖ ที่ศาลในคดีส่วนแพ่งต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญา ดังนั้นศาลในคดีส่วนแพ่งจึงชอบที่จะฟังข้อเท็จจริงและวินิจฉัยว่านายหนึ่งผู้ตายไม่มีส่วนผิดและเป็นผู้เสียหายโดยนิตินัยได้ อย่างไรก็ตาม ในประเด็นที่นายดำกระทำโดยประมาทหรือไม่ ศาลอาญาได้มีคำพิพากษาไว้ก่อนแล้วว่านายดำมิได้กระทำโดยประมาท การที่ศาลในคดีส่วนแพ่งวินิจฉัยว่านายดำกระทำโดยประมาทจึงเป็นกรณีที่ศาลในคดีส่วนแพ่งฟังข้อเท็จจริงแตกต่างจากข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญา จึงไม่ชอบตามมาตรา ๔๖ ดังนั้นคำพิพากษาในคดีส่วนแพ่งที่ให้นายดำชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่นางสามจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(ข) แม้นายสองได้รับความเสียหายจากการที่นายดำขับรถชนรถยนต์โดยประมาทชนรถยนต์ของนายสองได้รับความเสียหาย แต่นายสองไม่ใช่ผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๔) ในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องนายดำในความผิดฐานขับรถโดยประมาทหรือน่าหวาดเสียวอันอาจเกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สิน ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๑๕๗ ซึ่งเป็นความผิดที่รัฐเท่านั้นเป็นผู้เสียหาย การที่นายสองยื่นคำร้องเรียกค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๔๔/๑ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(ค) บริษัท เอ ประกันภัย จำกัด ไม่ใช่คู่ความในคดีอาญา ศาลในคดีส่วนแพ่งจึงไม่จำเป็นต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญาที่ว่านายดำมิได้กระทำประมาท ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๖ ดังนั้น การที่ศาลในคดีส่วนแพ่งฟังข้อเท็จจริงแตกต่างจากข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญาว่านายดำกระทำโดยประมาทและพิพากษาให้บริษัท เอ ประกันภัย จำกัด ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่นายสอง จึงชอบแล้ว อย่างไรก็ตาม คำร้องขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๔๔/๑ ถือเป็นคำฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และนายสองผู้ยื่นคำร้องอยู่ในฐานะโจทก์ในคดีส่วนแพ่งตามมาตรา ๔๔/๑ วรรคสอง การที่ศาลอาญาฟังข้อเท็จจริงว่านายดำมิได้กระทำโดยประมาท แล้วพิพากษายกฟ้อง และยกคำร้องขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๔๔/๑ ของนายสอง จึงเป็นการวินิจฉัยชี้ขาดในประเด็นแห่งคำร้องขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแล้ว การที่นายสองมายื่นฟ้องนายดำเป็นคดีแพ่งเรียกค่าสินไหมทดแทนในมูลกรณีเดียวกันอีกเมื่อคดีอาญาถึงที่สุดแล้ว จึงเป็นกรณีที่คู่ความเดียวกันหรือร้องฟ้องกันอีกในประเด็นที่ได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกัน ฟ้องคดีนี้จึงเป็นฟ้องซ้ำกับคำร้องตามมาตรา ๔๔/๑ ที่นายสองยื่นไว้ในคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๘ ดังนั้น คำพิพากษาของศาลในคดีส่วนแพ่งที่ให้นายดำร่วมกับบริษัท เอ ประกันภัย จำกัด ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่นายสองจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

มุมมองข่าว

สวัสดิ์ศิริรับ

สมาชิกจุฬาสตราชาวเนติบัณฑิตยสภาและผู้อ่านทุกท่าน

ขณะนี้ เนติบัณฑิตยสภา ในพระบรมราชูปถัมภ์ เปิดรับสมัครนักศึกษากฎหมายและผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายของไทย สอบแข่งขันรับทุนพัชรกิติยาภาเพื่อการศึกษากฎหมาย (Bajrakitiyabha Fund for Legal Education) เพื่อไปศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ณ มหาวิทยาลัยคอร์เนล ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน ๑ ทุน **รับสมัครตั้งแต่วันนี้จนถึงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๑** ดูรายละเอียดคุณสมบัติเพิ่มเติมได้ที่ www.thethaibar.or.th หรือสอบถามเพิ่มเติมที่ โทร. ๐ ๒๘๘๗ ๖๘๐๑ - ๗ กต ๓ ต่อ ๑๐๑, ๒๑๗

สัตยา อรุณธารี

สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ภาคหนึ่ง สมัยที่ ๗๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๑

แจ้งเลื่อนวันไหว้ครูและมอบทุนการศึกษา ประจำปี ๒๕๖๑

*จากเดิมวันพฤหัสบดีที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ เลื่อนเป็นวันพฤหัสบดีที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๑ และงดการบรรยาย เฉพาะครึ่งวันเช้า

รับสมัครนักศึกษา

- *รับสมัครนักศึกษาใหม่ (ภาคปกติ) ๑๕ พฤษภาคม - ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๑
- *ชำระค่าธรรมเนียมการศึกษา (นักศึกษาเก่า) ๑๕ พฤษภาคม - ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๑
- *รับสมัครเรียน (ภาคค่ำ / โครงการทบทวนวันอาทิตย์) ตั้งแต่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ไปจนกว่าจะเต็ม

สมัครสอบ

- *สมัครทางไปรษณีย์และอินเทอร์เน็ต ๒ กรกฎาคม - ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๑
- *สมัครด้วยตนเองที่สำนักอบรมฯ ๒ กรกฎาคม - ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๑

สอบข้อเขียน

- *กลุ่มวิชากฎหมายอาญา ๒๓ กันยายน ๒๕๖๑
- *กลุ่มวิชากฎหมายแพ่ง ๓๐ กันยายน ๒๕๖๑

โครงการแนะนำการประกอบวิชาชีพทางกฎหมาย รุ่นที่ ๒

สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา จัดโครงการแนะนำการประกอบวิชาชีพทางกฎหมาย รุ่นที่ ๒ สำหรับสมาชิกเนติบัณฑิตยสภาและผู้ที่สนใจ **อบรมฟรี ไม่มีค่าใช้จ่าย** ครับ

ระยะเวลาการอบรม

- ครั้งที่ ๑ วันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๑
- ครั้งที่ ๒ วันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๑
- ครั้งที่ ๓ วันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๑
- ครั้งที่ ๔ วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑
- ครั้งที่ ๕ วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๑

สถานที่อบรม เนติบัณฑิตยสภา อาคารสถานศึกษาและฝึกอบรม ชั้น ๓ (อาคารใหม่)

สอบถามรายละเอียดที่ แผนกบริหารการศึกษา โทร. ๐๒ ๘๘๗ ๖๘๓๖

หมายเหตุ กรุณาติดต่อ จันทร์-ศุกร์ ในช่วงเวลา ๐๙.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.

* กรรมการอัยการผู้ทรงคุณวุฒิ, กรรมการเนติบัณฑิตยสภา, กรรมการอำนวยการอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, ประธานอนุกรรมการประชาสัมพันธ์ เนติบัณฑิตยสภา, อนุกรรมการวิชาการ, อนุกรรมการพิจารณามาตรฐานการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิตฯ, อาจารย์ผู้บรรยายวิชากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ภาคปกติ) สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, น.บ. (เกียรตินิยม), น.บ.ท., น.ม. นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขานิติศาสตร์ (มหาวิทยาลัยทักษิณ)

ข่าว เนติบัณฑิตยสภา

การสร้างองค์กรแห่งความสุข

นายชีพ จุลมนต์ นายกเนติบัณฑิตยสภา เป็นประธานในพิธีเปิดการสัมมนาพนักงานเนติบัณฑิตยสภาในหัวข้อ “Happy Workplace (การสร้างองค์กรแห่งความสุข)” ณ ห้องดาหลา โรงแรมกรุงศรีริเวอร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๑ เพื่อให้บุคลากรได้รับการพัฒนาสมรรถนะอย่างต่อเนื่องและนำศักยภาพที่ประจักษ์ของตนไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในครั้งนี้ นางเมทินี ชโลธร เลขาธิการเนติบัณฑิตยสภา นายประเสริฐ เสียงสุทิวรงค์ เลขาธิการสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา นายศักดิ์ดา ช่วงรังษี และดร.กนก จุลมนต์ รองเลขาธิการสำนักอบรมศึกษากฎหมายฯ ร่วมพิธีเปิดการสัมมนาด้วย

วางพานพุ่มเนื่องในวันปรีดี พนมยงค์ ประจำปี ๒๕๖๑

นายอรธพล ใหญ่สว่าง รองเลขาธิการเนติบัณฑิตยสภา เป็นผู้แทนเนติบัณฑิตยสภาร่วมวางพานพุ่มอุทิศถวายเป็นศิลาจารึกอนุสาวรีย์ศาสตราจารย์ ดร.ปรีดี พนมยงค์ เนื่องในงานวันปรีดี พนมยงค์ ประจำปี ๒๕๖๑ ณ บริเวณลานปรีดี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑ โดยมีนายพงศ์ชัย เกศวาทิชัย ผู้อำนวยการกองคลังและพนักงานเนติบัณฑิตยสภา ร่วมในพิธี

บรรณาธิการแฉล้ม

วันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๙ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล รัชกาลที่ ๘ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภูมิพลอดุลยเดช (พระอิสริยยศในขณะนั้น) เพื่อทอดพระเนตรการทำนาที่อำเภอบางเขน และทอดพระเนตรกิจการมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทั้งได้ทรงหว่านข้าวด้วยพระองค์เองในแปลงนา นับเป็นพระมหากุณาธิคุณที่พระราชทานต่อชาวยุโรปและชาวไทยและเป็นวาระสำคัญต่อกิจการข้าวไทย ซึ่งที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายข้าวแห่งชาติรวมถึงคณะรัฐมนตรีจึงได้ให้ความเห็นชอบในการกำหนดให้วันที่ ๕ มิถุนายน ของทุกปี เป็น “วันข้าวและชาวนาแห่งชาติ”

จุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภา ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้ บทความ เนื่องจากปก เสนอเรื่อง “วันข้าวและชาวนาแห่งชาติ” โดย ศิริอร เทศะบำรุง มณีสินธุ์ กล่าวถึง ความเป็นมาของวันข้าวและชาวนาแห่งชาติ, บทความ ปัญหาจากข้อหรือกฎหมายที่น่าสนใจ เสนอเรื่อง “อุทิสที่ดินให้เป็นสาธารณประโยชน์” โดย สิตางค์ ตั้งศิริ กล่าวถึง กรณีองค์การบริหารส่วนตำบล ก. ขอรื้อเกี่ยวกับที่ดินฯ ว่าเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์อันจะอยู่ในอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการก่อสร้างถนนสาธารณประโยชน์เพื่อการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้หรือไม่ อย่างไร, บทความ คำพิพากษาฎีกาที่น่าสนใจ เสนอเรื่อง “ผิดสัญญาประนีประนอมยอมความ” โดย ผศ.ดร.สมหมาย จันทรเรือง โปรดติดตาม, บทความ เจาะฎีกาเด่น เสนอเรื่อง “คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๗๑๒/๒๕๖๐” โดย รังสิชัย บรรณกิจวิจารณ์ และ มนต์ชัย ชนินทรลีลา กล่าวถึง การแสดงเจตนาสละการครอบครองอสังหาริมทรัพย์, บทความ ภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย เสนอเรื่อง “Report on the Treatment of MSME Insolvency by the World Bank Group” โดย ดร.กนก จุลมนต์ กล่าวถึง รายงานเกี่ยวกับกระบวนการล้มละลาย และการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลาง เล็ก และจิ๋ว ของกลุ่มธนาคารโลก พร้อมคำศัพท์ที่น่าสนใจ, บทความ เรื่อง “องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญใหม่กับวิถีแห่งอำนาจ” โดย ดร.ธนกฤต วรณชชากุล โปรดติดตาม, ข้อสอบพร้อมคำตอบในการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการ ในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย พ.ศ. ๒๕๕๙ วิชากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ข้อ ๑ - ๓ ปิดท้ายด้วย “มุขข้าว” โดย สัตยา อรุณธารี

พบกับใหม่เดือนกรกฎาคม

ศิริอร เทศะบำรุง มณีสินธุ์

ติดตามอ่านจุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภาฉบับย้อนหลังได้ที่เว็บไซต์เนติบัณฑิตยสภา

<http://www.thethaibar.or.th>

เอกสารเผยแพร่ความรู้ แจกฟรี ห้ามจำหน่าย

(สงวนสิทธิ์ใช้ในกิจการของแผนกประชาสัมพันธ์ เนติบัณฑิตยสภาเท่านั้น)

จัดทำโดย คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์เนติบัณฑิตยสภา จำนวน ๕,๐๐๐ เล่ม
เนติบัณฑิตยสภา เลขที่ ๓๒-๒ หมู่ที่ ๑๖ ถนนกาญจนาภิเษก แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ ๑๐๑๗๐

พิมพ์ที่ : บริษัท กรุงเทพพานิชย์ จำกัด

๔๓/๑๓๒ ถนนพหลโยธิน แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐